

Fonološka, morfološka i sintaktička analiza adaptacije nizozemskih posuđenica u njemački jezik

Skopljak, Marija

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:131:034055>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-25**

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
University of Zagreb
Faculty of Humanities
and Social Sciences

Repository / Repozitorij:

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb
Faculty of Humanities and Social Sciences](#)

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
Odsjek za germanistiku - Katedra za nederlandistiku

Fonološka, morfološka i sintaktička analiza adaptacije nizozemskih
posuđenica u njemački jezik

Diplomski rad
15 ECTS

Napisala:
Marija Skopljak

Mentor:
dr.sc. Željana Pancirov Cornelisse

U Zagrebu, veljača 2021.

Sadržaj:

Uvod	1
Jezično posuđivanje.....	2
Razlozi za jezično posuđivanje	3
Prilagodba posuđenica.....	5
Razine na kojima se odvija prilagodba	5
Prepoznavanje posuđenica	8
Utjecaj posuđenica na postojeći vokabular	9
Odabir riječi za analizu	10
Analiza prilagodbe posuđenica	11
Zaključak	41
Tablica 1: Popis analiziranih riječi	42
Izvori	49

Uvod

Studirajući njemački i nizozemski jezik često sam se susretala sa šaljivim komentarima kolega koji bi tvrdili da zapravo „studiram njemački jezik i njegov dijalekt“ ili „njemački jezik i njegov zastarjeli oblik“. Kao govornica njemačkog jezika bila sam u stanju uočiti sličnosti između jezika kojeg govorim čitav život i meni do tad gotovo nepoznatog nizozemskog jezika, ali sam odbijala prihvatiti da sve te sličnosti proizlaze iz utjecaja njemačkog jezika na nizozemski. Imala sam dojam da se na nizozemski jezik gleda iz krive perspektive, da mu se ne pridodaje dovoljno značaja te da ga se promatra isključivo kroz njemački jezik ni ne pomišljajući da je nizozemski jezik mogao vršiti utjecaj na njemački jezik te da bi upravo to mogao biti razlog njihovoj sličnosti. Iz spomenutih razloga odlučila sam ovim radom pružiti odgovor na pitanje o tome je li nizozemski jezik utjecao na njemački jezik te je li taj utjecaj ostavio svoje tragove. Motivirana riječima za koje sam uočila da se javljaju u oba jezika odlučila sam odgovor na svoje pitanje potražiti analizirajući proces jezičnog posuđivanja riječi i to u smjeru posuđivanja iz nizozemskog jezika u njemački jezik. Pritom želim napomenuti da se zasigurno i u nizozemskom jeziku kriju posuđenice iz njemačkog jezika, ali da ću se za potrebe ovog rada usredotočiti isključivo na posuđivanje riječi iz nizozemskog u njemački jezik. Kako bih prikazala utjecaj nizozemskog jezika na vokabular njemačkog jezika u ovom radu objasniti ću proces jezičnog posuđivanja, kako i zašto do njega dolazi te kako i zašto se posuđene riječi prilagođavaju u jezik u koji su preuzete. Prema informacijama iz istraživanja Nicoline van der Sijs analizirat ću nekoliko posuđenica koje su iz nizozemskog preuzete u njemački jezik na fonološkoj, morfološkoj i sintaktičkoj razini. Na fonološkoj razini usporedit ću fonetski i grafijski zapis izvorne riječi i posuđenice. Na morfološkoj i sintaktičkoj razini ću se na primjerima rečenica s izvornim i posuđenim riječima na njemačkom i nizozemskom dotaknuti članova riječi i morfoloških obilježja nizozemskog i njemačkog jezika te sličnosti sintaktičkih sustava tih dvaju jezika, a na kraju ću se dotaknuti i značenja riječi u nizozemskom i njemačkom jeziku.

Jezično posuđivanje

Kako bi se moglo ustanoviti postoje li nizozemske riječi u njemačkom jeziku bitno je razumjeti kojim procesom riječi dopijevaju iz jednog jezika u drugi, kako i zašto dolazi do odvijanja tog procesa te kakve posljedice taj proces ima na vokabular oba jezika.

Proces preuzimanja riječi i/ili drugih jezičnih jedinica iz jednog jezika u drugi naziva se jezično posuđivanje. „Jezično je posuđivanje svako preuzimanje neke jezične jedinice iz jednog jezika u drugi. Stoga govorimo o posuđivanju u fonologiji, morfologiji, sintaksi, semantici i u leksikologiji.“ (Samardžija, 1995., str. 45). Utjecaji dodira dvaju naroda odnosno dvaju jezika mogu se uočiti na gotovo svim lingvističkim razinama. Budući da su gramatička pravila čvršće strukture od vokabulara jezika, promjene se lakše i češće odvijaju na razini leksika. Drugim riječima češće se iz jednog jezika u drugi preuzima nova riječ nego čitava gramatička konstrukcija (Dabo-Denegri, 1998., str. 439). Obzirom na opseg rada odlučila sam se u ovom radu usredotočiti isključivo na riječi koje su posuđene iz nizozemskog u njemački jezik te pritom zanemariti ostale razine jezičnog posuđivanja. Riječi koje su iz jednog jezika posuđene u drugi jezik nazivaju se posuđenicama, a u ovom radu riječ je o nizozemskim posuđenicama u njemačkom jeziku.

Postoji nekoliko vrsta jezičnog posuđivanja - direktno jezično posuđivanje, indirektno jezično posuđivanje te kružno jezično posuđivanje. Razliku čini broj jezika koji sudjeluje u procesu jezičnog posuđivanja. U svrhu olakšavanja opisa postupka jezičnog posuđivanja koriste se nazivi jezik primalac i jezik davalac. Kao što se iz samih naziva može pretpostaviti – jezik primalac je onaj jezik koji posuđuje novi pojam, a jezik davalac je jezik koji taj pojam daje jeziku primalacu (Samardžija, 1995., str. 46). Primjerice u ovom diplomskom radu jezik primalac je njemački jezik, a jezik davalac je nizozemski jezik. Direktno posuđivanje odvija se između dva jezika, pri čemu je jedan jezik davalac, a drugi jezik primalac. „Direktno posuđivanje najčešće se odvija u sklopu posuđivanja predmeta, književnog i kognitivnog preuzimanja. O indirektnom posuđivanju govorimo kada se riječ iz jednog jezika prosljeđuje preko druge države...“ (prevedeno iz Schippan, 1992., str. 263). Prilikom indirektnog posuđivanja u procesu posuđivanja sudjeluju tri jezika. Osim jezika primalaca i jezika davalaca postoji i jezik posrednik. Tijekom takvog načina posuđivanja riječ iz jezika davalaca prvo odlazi u jezik posrednik te tek iz jezika posrednika odlazi u jezik primalac. Pritom se može dogoditi da postoji nekoliko jezika posrednika koji mogu vršiti svoj utjecaj na posuđenu riječ te samim time će i krajnji rezultat biti znatno drugačiji od izvornog oblika posuđene riječi. „Posredno posuđivanje nerijetko je vrlo složen postupak, jer u prenošenju nekog leksema od jezika iz kojeg

potječe do krajnjeg primaoca pokadšto posreduje nekoliko jezika, što sve može ostaviti traga i na izrazu i na sadržaju posuđenice.“ (Samardžija, 1995., str. 47). Također je moguće da se posuđivanje odvija kružno. Pri takvom posuđivanju oba jezika naizmjenice igraju ulogu jezika primalaca i jezika davalaca. Prvo jezik primalac direktnim jezičnim posuđivanjem preuzme riječ iz jezika davalaca. Nakon što se riječ prilagodila pravilima jezika primalaca dolazi do ponovnog posuđivanja te se prilagođena riječ vraća u svoj izvorni jezik. Jezik koji je do sad igrao ulogu jezika davatelja preuzima riječ iz jezika koji je do sad bio jezik primatelj te na taj način oni zamjenjuju svoje uloge (Samardžija, 1995., str. 47). Prilikom istraživanja nizozemskih posuđenica u njemačkom jeziku uočila sam da su posuđenice na sva tri gore navedena načina došle u njemački jezik. Radi velikog broja posuđenih riječi iz nizozemskog jezika u njemački jezik u ovom radu nije moguće analizirati sve riječi te ću se stoga usredotočiti na nizozemske riječi koje su isključivo direktnim jezičnim posuđivanjem došle u njemački jezik.

Razlozi za jezično posuđivanje

Postoji nekoliko faktora koji utječu na odvijanje procesa jezičnog posuđivanja. Prvi faktor kojeg ću se dotaknuti, a koji je bitan za doticaj njemačkog i nizozemskog jezika jest kontakt između govornika dvaju jezika. „Svi jezici koje poznajemo posudili su riječi iz drugih jezika, jer ne postoji nijedan u potpunosti izoliran jezik. Kontakt ljudi koji govore različite jezike neizbježno vodi do preuzimanja riječi.“ (prevedeno iz Van der Sijs, 1996., str. 35). Kontakt se najčešće odvijao prilikom doticaja na granicama teritorija naroda. Na graničnim područjima narodi bi često stupali u kontakt, razmjenjivali kulturu, informacije te materijalno dobro. Prilikom preuzimanja novog aspekta kulture ili materijalnog dobra nastala bi potreba za nazivom koji odgovara preuzetom kulturnom ili materijalnom blagu. Nerijetko bi pritom uz posuđeno kulturno ili materijalno dobro preuzeli i naziv koji se koristi za imenovanje tog dobra (Schippan, 1992., str. 261). Upravo taj naziv posuđena je jezična jedinica koju se naziva posuđenicom. U slučaju jezičnog posuđivanja iz nizozemskog u njemački jezik od ključne važnosti za proces jezičnog posuđivanja bilo je stupanje tih dvaju jezika u kontakt. Obzirom da je riječ o govornicima čija teritorijalna područja graniče, kontakti naroda koji govore njemački i nizozemski bili su dugotrajni i česti što je igralo veliku ulogu u procesu jezičnog posuđivanja. „Trajanje kontakta između dva jezika naravno igra ulogu: što kontakt duže traje to će se više riječi posuditi.“ (prevedeno iz Van der Sijs, 2005, str. 48).

Osim kontakta sa susjednim narodima i jezicima, narodi i prilikom trgovine dolaze u kontakt s drugim narodima s kojima inače ne dolaze u doticaj jer s njima ne graniče teritorijalno.

Posebice prilikom putovanja u svrhu trgovine na kopnu i trgovine na moru dolazi do doticaja velike količine naroda koji utječu jedni na druge, ali su ti utjecaji manjeg intenziteta zbog kraćeg trajanja. „Kontakti prilikom trgovine, koji su se odvijali na većim udaljenostima imaju puno manji utjecaj od osobnih kontakata.“ (prevedeno iz Van der Sijs, 2005., str. 47). Upoznavanje veće količine naroda i jezika širi raspon za obogaćivanje kulture i svakodnevica, ali i jezika. Novi izumi koji se preuzimaju, ali i prehrambene navike te materijalna dobra također zahtijevaju nazive. Stoga se prilikom trgovine uz predmet ujedno preuzme i njegov naziv jer je to često brže i lakše nego osmisliti vlastiti naziv. Prilikom trgovine ne dolazi samo do otkrića novih materijalnih dobara, ne samo u području prehrane već i u sklopu ljudskih izuma te kulturnih običaja, nego i do potrebe za komuniciranjem u svrhu kupnje i prodaje dobara.

Obogaćivanje kulture, miješanje naroda i jezično posuđivanje ne moraju uvijek biti rezultat pozitivne promjene za narod. Osim kontakata u koje narod sam odlučuje stupiti u svrhu ostvarenja socijalizacije ili iz materijalnih razloga, postoje i kontakti koji su uvjetovani drugim elementima na koje narod gotovo da ni ne može utjecati. Ratovi i zaposjedanja zemljišta također rezultiraju dodirima naroda, njihovih kultura i jezika. „Kontakt se odvijao na graničnim dijelovima i/ili zauzimanjem posjeda ratovima ili trgovinom.“ (prevedeno iz Schippan, 1992., str. 263). I u takvim situacijama, gdje je jedan narod podložan drugom narodu, također dolazi do miješanja naroda i utjecaja jednog jezika na drugi. Razvija se nova vrsta suživota koja, htjeli to narodi ili ne, zahtijeva prilagođavanje u svim aspektima života, pa time i u jeziku.

Nadalje, dok su siromašniji članovi zajednice proces jezičnog posuđivanja provodili ni ne razmišljajući o njemu, gotovo isključivo u sklopu preuzimanja dobara koja olakšavaju svakodnevicu i omogućuju bolji životni standard, oni koji su boljeg imovinskog statusa odlučili su jezično posuđivanje nametnuti kao znak njihova statusa (Van der Sijs, 1996., str. 65). Pritom su birali riječi koje dolaze iz prestižnih jezika. Jezici koji su se smatrali bogatijima, moćnijima, prestižnijima, dominantnijima služili su kao izvor riječi za vlastelu koja se nadala da će se pridjevi koji se vežu uz taj jezik vezati uz njih, ako koriste pojedine riječi iz tog jezika. „Zašto bi govornici koristili riječi iz drugog jezika ako imaju dovoljno dobru riječ za isti koncept u svom jeziku? Čini se da je jedino što ovdje možemo reći jest da govornici prihvaćaju takve nove riječi u svrhu toga da ih se asocira s prestižem jezika davalaca.“ (prevedeno iz Haspelmath, 2009., str. 48). Na taj su način pojedinci jezično posuđivanje iskoristili kao način isticanja svog prestiža i svog bogatstva. Unatoč tome što je vlastela svoj naum uspješno ostvarila, njihov je uspjeh bio kratkotrajan budući da je i običan puk ubrzo savladao posuđene strane pojmove te ih također počeo koristiti. Prestižni pojmovi samim time postali su dio svakodnevnog vokabulara i uvriježili se u jezik.

I u današnje vrijeme odvija se posuđivanje jezičnih jedinica, posebice se u svom utjecaju ističe engleski jezik koji se provlači gotovo kroz sve jezike. Zbog globalizacije i razvoja tehnologije načini doticaja naroda i jezika su se promijenili te gotovo da nije ni potreban osobni kontakt između naroda nego se u današnje vrijeme sve odvija putem medija te stoga zemljopisno susjedstvo, razmjena dobara i ratovi više ni ne igraju toliko veliku ulogu. „U novije vrijeme, zahvaljujući brzom razvoju sredstava javnog priopćivanja, najvažnije su kulturno-civilizacijske i znanstveno-tehničke veze između govornika dvaju jezika.“ (Samardžija, 1995., str. 46).

Prilagodba posuđenica

Uz proces posuđivanja riječi veže se i proces prilagodbe riječi. Naime, svaki jezik ima pravila po kojima tvori, izgovara i koristi riječi i rečenice, a posuđene riječi trebaju se prilagoditi zakonima jezika u koji su posvojene (Filipović, 1986., str.36). Stoga je prilagodba riječi iznimno bitan dio procesa posuđivanja riječi iz drugih jezika u svrhu lakšeg korištenja u svakodnevnom govoru. Pritom treba naglasiti kako se taj proces odvija prirodno, da govornici jezika prilikom korištenja novih, posuđenih pojmova sebi olakšavaju proces korištenja time da ih prilagode sebi i svom načinu govora. Ukoliko je govorniku teško ili gotovo nemoguće proizvesti određeni glas kako bi riječ izgovorio u izvornom obliku vremenom će izgovor riječi prilagoditi sebi i svom načinu govora koji se bazira na pravilima njegovog materinskog jezika. „No, češće će govornik zamijeniti strane pokrete za ostvarivanje govora onima iz svog materinskog jezika kako bi izbjegao dvostruko prilagođavanje govornih mišića“ (prevedeno iz Bloomfield, 1951., str. 445). Upravo zbog potrebe da se riječ prilagodi jeziku odnosno njegovoj uporabi riječi se vremenom sve bolje i bolje prilagođavaju jeziku u koji su posuđene te ih je sve teže razlikovati od izvornih riječi (Van der Sijs, 1996., str. 49). Značajke pomoću kojih su se do sada isticale kao posuđenice, kao riječi stranog podrijetla, nestale su te sada te riječi nose značajke jezika u koji su posuđene. Stoga nije ni čudo da se vremenom posuđenice ni ne mogu prepoznati kao takve jer su se u potpunosti prilagodile zakonu jezika u koje su preuzete (Bloomfield, 1951., str. 449).

Razine na kojima se odvija prilagodba

Već sam spomenula da se posuđenice prilagođavaju pravilima jezika u koji su preuzete kako bi se bolje uklopile. Prilagodba posuđenica odvija se na fonološkoj, morfološkoj i sintaktičkoj razini, a moguće je i da se značenje riječi razlikuje od izvornog značenja. Razine na kojima se odvija prilagodba navest ću i ukratko objasniti.

Fonološka prilagodba obuhvaća zamjenu stranih fonema za foneme jezika primalaca. Fonem je najmanja jezična jedinica koja u riječi unosi razlikovnu vrijednost, a nema svoje značenje. „Neki fonolozi smatraju da se njihova struka bavi onim jezičnim jedinicama koje imaju razlikovnu ulogu u značenju, a takve jezične jedinice nazivaju se 'fonemi'.“ (prevedeno iz Kooij, 2003., str. 19). Posuđene riječi često sadrže nepoznate glasove ili glasove koje je teško izgovoriti u jeziku u koji su preuzete te ih stoga treba prilagoditi pravilima jezika primalaca (Sapir, 1972., str. 177). Govornici jezika koji se susreću s posuđenicama često pronalaze način kako njihov izgovor prilagoditi svom načinu govora i učiniti izgovor posuđenice što sličnijim izgovoru drugih riječi u njihovu jeziku. Pritom će strane glasove zamijeniti njima sličnim glasovima iz svog materinskog jezika. Izgovor, odnosno fonološki oblik riječi pritom se može zasnivati na zapisu ili na izgovoru budući da se riječi mogu preuzeti pismenim i usmenim putem. „Posuđenice se mogu preuzeti usmenim i pismenim putem, dakle osobnim kontaktom ili pismenim kontaktom.“ (prevedeno iz Van der Sijs, 1996., str. 54). Ukoliko se fonološki oblik zasniva na izgovoru izvorne riječi bit će moguće uočiti razlike između fonoloških sustava dvaju jezika. Međutim, ako se riječ zasniva na zapisu izvorne riječi, sličnosti fonoloških sustava više neće igrati bitnu ulogu, već tu ulogu preuzimaju grafijska pravila jezika primalaca. „Ako se fonološki oblik posuđenice gradi na ortografiji modela, transfonemizacija neće više potpuno zavisiti od sličnosti i razlika fonoloških sustava obaju jezika. U njoj će se odraziti elementi ortografije jezika primaoca u takozvanom ortografskom izgovoru (spelling pronunciation), koji se katkad znatno razlikuje od originalnog izgovora modela.“ (Filipović, 1986., str. 71).

U njemačkom i nizozemskom jeziku mogu se uočiti sličnosti i razlike prilikom tvorbe glasova. Obrati li se pozornost primjerice na način kako se u njemačkom i nizozemskom može tvoriti dugi izgovor samoglasnika primijetiti će se jedna od razlika fonoloških sustava. Primjer nam je riječ za kruh koja u njemačkom glasi *Brot*, a u nizozemskom *brood*. U nizozemskom se dugi izgovor samoglasnika *o* zapisuje dvostrukim zapisom samoglasnika *o*, dok u njemačkom to nije potrebno. Nadalje, promotri li se njemačka riječ *Bett* i nizozemska riječ *bed*, koje obje znače krevet te u kojima se samoglasnik *e* izgovara kratko, može se primijetiti kako se sada u njemačkom jeziku koristi dvostruki zapis suglasnika *t* kako bi se tvorio kratak izgovor samoglasnika *e*. „... u njemačkoj riječi za 'brood' dugi samoglasnik zapisuje se jednim slovom: *Brot*. Kratak samoglasnik u zatvorenoj grupi slova u tom sistemu tvori se dvostrukim suglasnikom: *Bott*, 'bot', *satt*, 'zat' ...“ (prevedeno iz Kooij, 2003., str. 204). Stoga riječi koje su preuzete iz nizozemskog u njemački jezik moraju prilagoditi ili svoj zapis izgovoru ili svoj izgovor zapisu kako bi bile u skladu s pravilima njemačkog jezika.

Morfološka prilagodba odvija se, kao što sam naziv predlaže, na razini morfema. Morfem je najmanja jezična jedinica koja ima razlikovnu vrijednost i svoje značenje. „Morfemi su dijelovi riječi koji odgovaraju određenom aspektu značenja.“ (prevedeno iz Booij, 1998., str. 3). Morfološka prilagodba također nam je bitna kako bismo posuđene riječi mogli koristiti u jeziku te uklopiti u rečenice. Riječi se u jezik morfološki mogu prilagoditi tako da se primjerice imenicama doda nastavak koji označava ženski rod ili da se primjerice glagolima doda nastavak za tvorbu infinitiva te na druge načine. „Posuđenice se također moraju od početka gramatički uklopiti kako bi se mogle koristiti u govoru prema pravilima. To znači da imenice moraju dobiti oznake roda, glagoli moraju preuzeti njemačke oblike za konjugaciju i oznaku infinitiva.“ (prevedeno iz Schippan, 1992., str. 265). Svaki jezik ima morfološke karakteristike prema kojima se posuđenica mora morfološki prilagoditi kako bi postala dio jezika. Primjerice posuđenice koje igraju ulogu glagola moraju preuzeti značajke koje će im omogućiti konjugaciju, imenice se moraju moći deklinirati, a svaki jezik ima i svoj nastavak koji će nadodati ukoliko od glagola želi tvoriti imenicu.

U nizozemskom jeziku se članovi gotovo uvijek vežu uz imenice, a određeni članovi u nizozemskom su: *de* i *het* (Meijboom, 2009., str. 33). U njemačkom jeziku se također uz imenice vežu članovi, a određeni članovi u njemačkom su: *der*, *die* i *das*. Pritom u oba jezika član može biti određeni i neodređeni. U nizozemskom su određeni članovi *de* za muški i ženski rod te *het* za srednji rod, a njemački jezik za muški rod koristi *der*, za ženski *die*, a za srednji *das*. Što se neodređenih članova tiče nizozemski jezik koristi član *een*, a njemački ovisno o rodu koristi *ein* za muški i srednji rod te *eine* za ženski rod. Ukoliko se riječ preuzima iz nizozemskog u njemački ona će dobiti član u skladu s rodom koji je imala u nizozemskom jeziku ili će se rod riječi odrediti prema drugim pravilima njemačkog jezika. Jednako tako je moguće da će pojedine imenice, ovisno kojeg su roda nakon preuzimanja, dobiti nastavak koji će označavati njihov rod. Nadalje, prefiksi i sufiksi u njemačkom i nizozemskom pokazuju sličnosti i razlike. Primjerice i nizozemski i njemački poznaju sufiks –er npr. u riječima *Spreker* i *spreker* koje u oba jezika znače 'govornik', a koriste se u tvorbi imenice od glagola, često označavajući činitelja radnje glagola. No, nizozemski jezik poznaje i sufiks –aar koji se također koristi u tvorbi imenice od glagola te tako nastaju riječi poput primjerice *tekenaar* što znači crtač. „Osim toga u nizozemskom postoji varijanta sufiksa koja je u njemačkom nepoznata, a to je –aar.“ (prevedeno iz Hüning, 2001., str. 9). U njemačkom se jeziku taj sufiks ne koristi te će se stoga nizozemske posuđenice koje koriste sufiks –aar morat prilagoditi pravilima njemačkog jezika i primjerice dobiti drugačiji sufiks.

Sintaksa je dio gramatike koji se bavi ustrojstvom rečeničnih dijelova. Drugim riječima sintaksa se bavi rečenicama i odnosima rečeničnih dijelova unutar rečenice. „... sintaksa određuje stoji li riječ na pravom mjestu u sintaktičkoj strukturi ovisno o njenim morfološkim i sintaktičkim značajkama.“ (prevedeno iz Booij, 1998., str. 212.). Kako bismo mogli tvoriti smislene rečenice riječi unutar rečenica moraju se ponašati prema pravilima sintakse. Jednako tako se i posuđenice moraju prilagoditi kako bi poštivale pravila sintakse jezika u koji su preuzete. „U pravilu se posuđenice ističu time da se morfološki i sintaktički integriraju u jezik primalac (dakle onaj jezik, u koji je riječ preuzeta). Što znači da preuzimaju nastavke jezika primalaca te preuzimaju sintaktičke funkcije“ (prevedeno iz Riehl, 2009., str. 23). Sintaktička prilagodba posuđenica služi upravo uklapanju posuđenih riječi u rečenične cjeline. Ukoliko se riječ na sintaktičkoj razini ne uklapi prilikom sklapanja rečeničnih cjelina i tekstova isticati će se svojim nepripadanjem te kvariti tijek teksta.

Budući da se nizozemska sintaksa ne razlikuje drastično od njemačke sintakse posuđenice iz nizozemskog jezika mogu se bez većih problema prilagoditi pravilima njemačkog jezika. U nizozemskom jeziku primjerice glagol u ulozi predikata u glavnoj rečenici mora zauzeti drugo mjesto, što je i u njemačkom jeziku uobičajeno. „Predikat i subjekt uvijek stoje što bliže jedan drugom. Subjekt stoji neposredno ispred ili iza predikata. Predikat uvijek mora stajati na drugom mjestu.“ (prevedeno iz Meijboom, 2009., str. 47). Jednako tako u oba jezika imenica u ulozi subjekta u glavnoj rečenici zauzima mjesto što bliže glagolu koji je u ulozi predikata te se imenice u rečenicama pojavljuju s odgovarajućim članom. Kao što se već spomenulo i nizozemski i njemački jezik koriste članove te se ti članovi pojavljuju u rečenicama ispred imenica. Jednako tako će i pridjevi koji se vežu uz imenice stajati uz njih te će u oba jezika zauzeti položaj između člana i imenice. Obzirom da se najčešće preuzimaju riječi koje su imenice te zbog sličnosti u sintaksama njemačkog i nizozemskog jezika sintaktička prilagodba prilikom preuzimanja nizozemskih posuđenica u njemački jezik nije toliko opsežna i zahtjevn.

Prepoznavanje posuđenica

Ako su posuđene riječi prošle proces prilagodbe prosječnom korisniku neće se isticati kao strane riječi. No, lingvisti će uočiti nepravilnosti i ustanoviti radi li se o posuđenici te na osnovi sličnosti s drugim jezicima i zakonima drugih jezika ustanoviti koji jezik je jezik davalac. Najčešće će pritom obratiti pažnju na oblik riječi i značenje te u drugim jezicima s kojima je jezik primalac mogao stupiti u kontakt tražiti riječi sličnog oblika i značenja. „Lingvisti posuđenice prepoznaju ako imaju oblik ili značenje koje je jako slično obliku ili značenju riječi

iz nekog drugog jezika iz kojeg je mogla biti preuzeta (jer postoji vjerojatan scenarij kontakta jezika), i ako sličnosti nemaju nijedno drugo vjerojatno objašnjenje.“ (prevedeno iz Haspelmath, 2009., str. 44). Riječ se sa sigurnošću može nazvati posuđenicom tek kada se pronađe izvorna riječ koja je preuzeta te prilagođena pravilima jezika primalaca. „U pravilu riječ može biti sa sigurnošću prepoznata kao posuđenica ako postoji vjerojatna izvorna riječ i ako jezik davalac može biti identificiran“ (prevedeno iz Haspelmath, 2009., str.44).

No, postoje koraci pomoću kojih se postepeno može zaključiti radi li se o posuđenici ili ne. Primjerice ako je riječ moguće morfološki analizirati u jednom jeziku, ali u drugom nije, onda se može zaključiti da riječ potiče iz onog jezika u kojem ju je moguće morfološki analizirati (Haspelmath, 2009., str. 45). Nadalje, ako se prilikom usporedbe uoči fonološka integracija u jedan jezik, a u drugi ne, može se zaključiti da je riječ potekla iz jezika u kojem se nije uočila integracija. „Jednostavno rečeno: lingvisti istražuju 'paše' li riječ u glasovni sustav i razvoj glasova jezika. Ukoliko se ne uklapa, onda je riječ o posuđenici“ (prevedeno iz Van der Sijs, 1996., str. 84). Kao što se već spomenulo jezici su gotovo uvijek u kontaktu s drugim jezicima, razvijaju se od drugih zajedničkih jezika te imaju tzv. sestrinske jezike. Ukoliko se posuđenicu može pronaći u sestrinskom jeziku jezika davalaca, a da pritom taj jezik nije ujedno i sestrinski jezik jezika primalaca niti je s njim bio u kontaktu, onda se na osnovi toga također može zaključiti da riječ potječe iz jezika davalaca, odnosno jezika u čijem se sestrinskom jeziku pronalazi slična riječ (Haspelmath, 2009., str. 45). Potom nam je od ključne važnosti i značenje riječi. Naime, ukoliko riječ ima isto ili barem vrlo slično značenje u jeziku primalacu i jeziku davalacu može se zaključiti da se odvila jezično posuđivanje te naknadno i jezična prilagodba. Unatoč tome što svi ovi kriteriji pomažu pri tome da se ustanovi radi li se o posuđenicama i dalje to nije uvijek jednostavno za zaključiti. Posebice kada je riječ o starim riječima koje su se vremenom postepeno prilagođavale jeziku primalacu te stoga navedeni kriteriji nisu toliko jasni i jednostavni za primijeniti. „No, ovi kriteriji ne daju uvijek jasne rezultate, posebice ako su riječi vrlo stare i ako se pojavljuju u jezicima različitih jezičnih obitelji određenog područja.“ (prevedeno iz Haspelmath, 2009., str. 45).

Utjecaj posuđenica na postojeći vokabular

Ne može se zanemariti činjenica da posuđivanje i prilagodba posuđenica uvelike utječu na leksik jezika primalaca. Kao što se već spomenulo riječi se često posuđuju uz predmet te se stoga njihovo značenje nakon posudbe ne razlikuje od izvornog. No, prilikom jezičnog posuđivanja u jezik primalac dolaze i riječi koje su povezane uz apstraktan pojam pa samo značenje nije toliko jednoznačno, a moguće je i da se vremenom značenje posuđenice

promijeni. Pritom se može dogoditi da se značenje riječi proširi, suzi ili da se gotovo u potpunosti razlikuje od izvornog značenja te da u vokabularu nakon posuđivanja postoje dvije različite riječi istog značenja. Ispočetka to može dovesti do zbunjenosti te korištenja obaju pojmova naizmjenice dok se ne dogodi neka promjena ili se donese nesvjesna odluka o tome koji pojam je prihvatljiviji. Drugi pojam tada će izumrijeti ili će se značenjem prilagoditi, tako da će se značenje ili specijalizirati ili proširiti. „Izuzev posuđenica s potpuno novim sadržajem, posuđivanje stranih riječi mora imati utjecaj na postojeći vokabular na jedan od tri načina: (1) zbunjenost između sadržaja nove i stare riječi; (2) nestanak stare riječi; (3) opstanak i nove i stare riječi, sa specijalizacijom u sadržaju.“ (prevedeno iz Weinreich, 1968., str. 54). Dakle, osim što se riječi fonološki, morfološki i sintaktički prilagođavaju često se prilagode i na razini značenja. Strane riječi mogu se smatrati izražajnijima, prikladnijima za određenu komunikativnu situaciju ili se uz njih može vezati određena konotacija. Tako je i prilikom posuđivanja riječi iz nizozemskog u njemački jezik dolazilo do zadržavanja izvornog značenja, ali i proširivanja i promjene značenja što će se vidjeti u analizi odabranih posuđenica.

Odabir riječi za analizu

Istražujući djela koja se bave usporednom analizom njemačkog i nizozemskog jezika odnosno njihovih riječi i načina na koje tvore riječi nažalost nisam bila u mogućnosti pronaći istraživanja posvećena takvoj tematici. Prof. dr. Matthias Hüning koji se na Sveučilištu u Berlinu u Njemačkoj bavi njemačkom i nizozemskom filologijom također se dotaknuo te tematike te je sakupio nekoliko objava koje se bave usporednom analizom tvorbe riječi u njemačkom i nizozemskom, ali se složio da se kontrastivni lingvisti time nedovoljno bave. „Opsežno istraživanje koje uspoređuje tvorbu riječi u njemačkom i nizozemskom nije mi poznato.“ (Hüning, 2012., str.1). Osim njegovih objava vezanih uz tu temu su od iznimno velike važnosti prilikom prikupljanja riječi koje su iz nizozemskog došle u njemački jezik bila objavljena istraživanja poznate nizozemske lingvistkinje i etimologinje Nicoline van der Sijs. Veliku količinu podataka o nizozemskim posuđenicama u drugim jezicima pa tako i njemačkom jeziku pronašla sam u njenim djelima *Nederlandse woorden wereldwijd* i *Klein uitleenwoordenboek*. Zahvaljujući izdašnom radu Nicoline van der Sijs već su pojedine informacije o nizozemskim posuđenicama u njemačkom jeziku bile dostupne te sam na osnovu prikupljenih informacija o posuđenicama iz njenih objava nastavila svoje istraživanje. Prema informacijama u knjizi *Klein uitleenwoordenboek* složila sam popis riječi koje su iz nizozemskog jezika dospjele u njemački jezik, a koje je i sama Nicoline van der Sijs svrstala u svom „malom rječniku posuđenica“. Potom sam u knjizi *Nederlandse woorden wereldwijd* provjeravala ispravnost svog popisa tako

da sam provjeravala jesu li riječi zbilja iz nizozemskog došle u njemački te jesu li u njemački jezik došle direktnim jezičnim posuđivanjem. Unatoč tome što je riječ o djelima iste autorice Nicoline van der Sijs smatrala sam potrebnim provjeriti je li se u periodu otkako je objavljen popis u knjizi *Klein uitleenwoordenboek* do objave knjige *Nederlandse woorden wereldwijd* dogodila kakva promjena u popisu riječi. Pritom sam izostavila riječi koje su internacionalizmi i egzotizmi budući da one nisu specifične za odnos njemačkog i nizozemskog jezika. Osim toga sam koristeći online njemački rječnik *Duden* provjeravala postoje li te riječi u njemačkom rječniku te sam ih, ukoliko nisu navedene u *Duden*-u, izostavila s popisa. Uočila sam da se pojedini podaci o etimologiji riječi u istraživanjima Nicoline van der Sijs ne poklapaju s informacijama koje su dostupne u nekom od online dostupnih njemačkih etimoloških rječnika npr. *Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache*, ali sam u svrhu ovog diplomskog rada odlučila što se etimologije tiče osloniti se na podatke od Nicoline van der Sijs budući da sam htjela na ovu temu gledati iz nizozemske perspektive i osloniti se na podatke nizozemske lingvistkinje o nizozemskom jeziku.

Analiza prilagodbe posuđenica

U ovom dijelu rada bavit ću se analizom prilagodbe riječi posuđenih iz nizozemskog u njemački jezik. Kao što sam već spomenula popis riječi sastavila sam na osnovu informacija iz knjige *Klein uitleenwoordenboek* autorice Nicoline van der Sijs, a popis se sastoji od 37 riječi koje su iz nizozemskog direktnim jezičnim posuđivanjem preuzete u njemački jezik. Što se tiče vrsta posuđenih riječi prevladavaju imenice, što nije iznenađujuće budući da se već spomenulo da se imenice najlakše prilagođavaju te se sukladno tome najčešće i posuđuju. Osim imenica se na popisu nalazi jedan prilog te jedan pridjev, a na popisu se ne nalazi nijedan glagol. Riječi su navedene abecednim redom radi lakšeg pregleda te ću ih tim redoslijedom i analizirati.

Izvornu riječ i prilagođenu posuđenicu uspoređivala sam na fonološkoj, morfološkoj i sintaktičkoj razini te sam se dotakla i značenja riječi. Na fonološkoj razini uspoređivala sam kako su riječi u oba jezika zapisane, kako se u pojedinom jeziku izgovaraju i analizirala razlike u izgovoru i zapisu riječi u oba jezika. Fonetski zapis izgovora riječi preuzela sam s internetske stranice www.pons.com. Fonetski zapisi pojedinih riječi nisu bili u cijelosti dostupni te sam u tom slučaju sama fonetskim znakovima zapisala izgovor riječi. Pritom želim naglasiti kako uspoređujem izgovor prema standardnom nizozemskom i standardnom njemačkom jeziku te zanemarujem kako bi određeni dijalekti izgovarali navedene riječi. Zasigurno u različitim njemačkim dijalektima postoje izgovori sličniji nizozemskom izgovoru i obrnuto, ako ne i

gotovo identični, ali zasigurno postoje i potpuno drugačiji izgovori, no za potrebe ovog rada dijalekti ovih dvaju jezika nisu uključeni u istraživanje.

Na morfološkoj razini promatrala sam članove riječi u oba jezika te jesu li riječi prilikom prilagodbe u njemački jezik dobile primjerice nastavke koje označavaju rod ili druge morfološke značajke. Na sintaktičkoj razini sam analizirala kako se posuđene riječi uklapaju u rečenice u oba jezika. Pritom sam koristila primjere rečenica koje sam sama osmislila na nizozemskom jeziku te ih prevela na njemački jezik koristeći odgovarajuće posuđenice. U pojedinim primjerima specifičan kontekst povezan sa značenjem riječi u jednom jeziku otežavao je pronalazak izvora za primjere rečenica u drugom jeziku pa sam se odlučila problem riješiti na gore naveden način. Smatram da je jednostavnije usporediti i primijetiti kako se riječi ponašaju u oba sustava ako koristim gotovo identične rečenice nego ako se usporedba vrši na dvije različite rečenice čija je jedina sličnost izvorna riječ odnosno posuđenica.

Zadnji korak bila je usporedba značenja riječi u oba jezika. Odlučila sam dotaknuti se i značenja riječi budući da je zanimljivo promatrati jesu li riječi zadržale svoje značenje te samim time i ulogu u rečenici. Prilikom istraživanja sam uočila da velika količina izvornih riječi ima nekoliko različitih značenja u nizozemskom jeziku, ali sam odlučila za svoje istraživanje usredotočiti se samo na ona značenja izvornih riječi koja su u suglasnosti sa značenjima riječi posuđenica u njemačkom jeziku. Jednako tako su se s vremenom i posuđenice u njemačkom jeziku uvriježile i razvile značenja koja nisu povezana s izvornim značenjem posuđenih riječi te sam i ta značenja izostavila iz svog istraživanja. Značenje njemačkih riječi provjeravala sam u online rječniku *Duden*, a nizozemske riječi u besplatnom online rječniku *Van Dale*. Pritom želim naglasiti kako je moguće da se online verzije rječnika razlikuju od tiskanih te kako se zasigurno kupljene verzije rječnika razlikuju od besplatno dostupnih pa se samim time moji podaci mogu razlikovati od podataka dostupnih u kupljenim i/ili tiskanim verzijama rječnika. Također želim naglasiti kako se podaci u besplatnom online rječniku *Van Dale* razlikuju od podataka u drugim nizozemskim rječnicima i izvorima te je stoga moguće da se određene informacije ne podudaraju. Primjerice, pojedine riječi uopće nije bilo moguće pronaći u rječniku *Van Dale* pa sam se koristila drugim izvorima poput već spomenutih knjiga *Klein uitleenwoordenboek* i *Nederlandse woorden wereldwijd* autorice *Nicoline van der Sijs* te drugih besplatno dostupnih internetskih stranica koje su navedene u tablici 1 koja se nalazi na kraju analize. U spomenutu tablici 1 sam uvrstila sve analizirane riječi u izvornom obliku na nizozemskom jeziku s nizozemskim članom i rodnom, njihovo značenje na nizozemskom jeziku te prijevod nizozemskog značenja. U tablici 1 su također navedene posuđenice te njihovo

značenje na njemačkom jeziku s odgovarajućim članom i rodom te prijevod značenja s njemačkog na hrvatski.

1. achteruit (NL) – achteraus (DE)

Prvi par riječi koji uspoređujem ukazuje na prilagodbu riječi prilikom preuzimanja u njemački jezik. Naime, u nizozemskom se riječ koju analiziram sastoji od riječi *achter* + *uit*, a u njemačkom od riječi *achter* + *aus*. Obzirom da je riječ o složenicama može se uočiti da je prvi dio složenica grafijski jednak, ali se drugi dio nizozemske i njemačke riječi razlikuju. Budući da kombinacija slova koja tvori riječ *achter* njemačkom govorniku nije strana, nije bilo potrebe za promjenom odnosno prilagodbom tog dijela. No, drugi dio nizozemske složenice koji glasi *uit* poprilično se razlikuje od drugog dijela njemačke složenice koji glasi *aus*. Njemačka riječ *aus* u njemačkom je prema njemačkom online dostupnom etimološkom rječniku *Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache* postojala prije nego li se pojavila posuđenica *achteruit/achteraus*, a nosi isto značenje koje u nizozemskom nosi riječ *uit*. Na osnovu toga može se zaključiti da je nizozemska riječ *achteruit* posuđena u njemački jezik te je prilikom adaptacije nizozemska riječ *uit* zamijenjena njemačkom riječju *aus* koja je već duže u uporabi, a nosi isto značenje. Jednako tako se u pomorstvu koristi i riječ *vorraus* za 'naprijed' te je moguće da je i to utjecalo na promjenu riječi *achteruit* u *achteraus*. Obzirom da je drugi dio složenice zamijenjen, može se zaključiti kako će se izgovor tih dijelova riječi razlikovati, dok se prvi dio riječi, koji nije zamijenjen nego posuđen, izgovara jednako u nizozemskom i njemačkom jeziku.

NL *achteruit* - [ɑxtərœyt]

DE *achteraus* - ['axtə aus]

Što se tiče značenja prilikom procesa posuđivanja riječ je zadržala svoje prvotno značenje te se to značenje nije mijenjalo – riječ u oba jezika znači 'prema natrag'. Ono što je zanimljivo primijetiti jest kako u njemačkom jeziku riječ gotovo isključivo koriste mornari te da je to dio mornarskog vokabulara. U nizozemskom jeziku riječ *achteruit* koristi se kako bi se općenito reklo 'prema natrag' dok u njemačkom jeziku inače govornici jezika koriste *nach hinten* kako bi rekli isto.

Na sljedećim primjerima rečenica prikazat ću kako se riječi uklapaju u rečenice.

NL: *Het schip vaart achteruit.*

DE: *Das Schiff fährt achteraus.*

U njemačkom i u nizozemskom primjeru riječ zauzima ulogu priloga te označava smjer kretanja broda. U oba primjera se posuđenica i izvorna riječ nalaze na kraju rečenice te zauzimaju položaj bliže glagolu koji igra ulogu predikata.

2. *atlas* (NL) – *Atlas* (DE)

Prilikom promatranja kako je riječ zapisana u nizozemskom, a kako u njemačkom jeziku uočila sam samo razliku u početnom velikom slovu u njemačkom jeziku. Obzirom da se u njemačkom jeziku imenice zapisuju velikim početnim slovom to će biti pojava koja će se često javljati kod imenica, ali koja nema utjecaja na izgovor ili značenje riječi. Prema fonetskom zapisu uočavam manje varijacije izgovora istih glasova te se u pravilu može zaključiti da je izgovor riječi gotovo jednak te da se ni u tom aspektu nije dogodila promjena prilikom prilagodbe riječi.

NL *atlas* - [atlas]

DE *Atlas* - ['atlas]

U njemačkom i u nizozemskom riječ nosi isto značenje, a obilježava knjigu zemljopisnih karata. Promjena se događa kada se objekt promatranja proširi sa same riječi na riječ u kombinaciji s odgovarajućim članom. Kao što se već spomenulo, nizozemski jezik poznaje dvije vrste člana: *de* (za muški i ženski rod) i *het* (za srednji rod), a njemački jezik za svaki rod ima svoj član *der* (za muški), *die* (za ženski), *das* (za srednji). U njemačkom i u nizozemskom riječ *atlas* u spomenutom kontekstu muškog je roda. Dok u nizozemskom nosi oznaku za muški rod *de*, u njemačkom nosi oznaku za muški rod *der*.

Na sljedećim primjerima može se promatrati kako se riječi u oba jezika ponašaju u rečenici.

NL: *Een atlas toont de hele wereld.*

DE: *Ein Atlas zeigt die ganze Welt.*

U oba je slučaja riječ *atlas/Atlas* imenica te u primjerima zauzima ulogu subjekta i stoji u nominativu. Posuđenica i izvorna riječ zajedno sa svojim neodređenim članom stoje na početku rečenice tik uz glagol koji vrši funkciju predikata te se sintaktički uloga posuđenice i izvorne riječi ne razlikuje. Član se u njemačkom jeziku s imenicom slaže u rodu, broju i padežu te ukoliko se mijenja uloga posuđenice u rečenici dolazi i do promjene u deklinaciji člana i/ili nastavka imenice dok se u nizozemskim rečenicama takva promjena ne odvija. Riječ je o pojavi

koja je tipična za njemački jezik te će biti relevantna za sve primjere koji se tiču posuđenica koja su imenice neovisno o tome je li riječ o određenom ili neodređenom članu.

3. *baas* (NL) – *Baas* (DE)

Promatranjem grafijskog zapisa ovih dvaju riječi iznova sam primijetila da se u njemačkom jeziku riječ zapisuje velikim početnim slovom, a na osnovu toga može se zaključiti da se radi o imenici. Na ovom primjeru može se već prema zapisu primijetiti da je riječ o posuđenici. U nizozemskom jeziku dvostruki zapis samoglasnika služi za tvorbu dugog izgovora samoglasnika, a u njemačkom se dugi izgovor samoglasnika tvori i na drugačije načine. Što se izgovora tiče na fonetskom zapisu sam uočila kako se u obje riječi glas *a* izgovara dugo te stoga ne postoji značajna razlika u izgovoru.

NL *baas* - [bas]

DE *Baas* - [ba:s]

Obraćajući pozornost na članove koji stoje uz imenice uočila sam da u nizozemskom uz riječ *baas* stoji član *de* koji označava muški rod te da i u njemačkom stoji član *der* koji označava muški rod. Riječ i u nizozemskom i u njemačkom označava neku vrstu nadređenog. Pritom se razlika uočava u tome što se nizozemska riječ u njemačkom jeziku koristi za specifičniji slučaj odnosno u mornarskom govoru dok se u nizozemskom koristi u svakodnevnom govoru. Njemački za svakodnevni govor koristi *Chef* ili *Boss*, pri čemu riječ *Boss* prema njemačkom rječniku *Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache* može biti i posuđenica iz američkog engleskog koja je u američki engleski došla iz nizozemskog jezika odnosno iz nizozemske riječi *baas*. Stoga se ne može reći da se riječi poklapaju u potpunosti, ali se općenito govoreći radi o gotovo istom značenju.

Na primjeru sljedećih rečenica prikazat ću kako se posuđenica ponaša u rečenici.

NL: *De baas is heel blij met mijn werk.*

DE: *Der Baas ist sehr zufrieden mit meiner Arbeit.*

Obzirom da se riječ u njemačkom koristi isključivo u kontekstu mornarice morala sam odabrati primjer koji je dovoljno općenit da u oba jezika posuđenica ima smisla. U oba primjera imenica zauzima položaj subjekta te sukladno tome imenica i član stoje u nominativu te se nalaze tik uz predikat. Posuđenica i izvorna riječ u primjerima se javljaju uz određeni član. Kao što sam već spomenula u pojedinim padežima se na njemačkom članu događaju promjene, ali

budući da se u nominativu ne odvijaju nikakve promjene, ne uočava se ni prevelika razlika u ulozi članova u rečenicama.

4. *bakboord* (NL) – *Backbord* (DE)

U sljedećem paru primjera već u grafijskom zapisu moguće je uočiti razlike. U prvom dijelu riječi može se uočiti kako se nizozemski *bak* prilagodio u njemački *back*. Promjena se dogodila zbog ostvarivanja kratkog izgovora samoglasnika u njemačkom jeziku u svrhu zadržavanja sličnog izgovora izvornom izgovoru. Naime, njemački jezik ima nekoliko načina kako izgovor samoglasnika produžiti ili skratiti te se sukladno tome, zbog zadržavanja izvornog izgovora, događaju određene prilagodbe kod posuđenica. Ukoliko se u njemačkom pojavljuje naglašeni kratki samoglasnik kao u ovom slučaju vokal *a*, često se suglasnik koji slijedi zapisuje dvostruko kako bi se postigla kratkoća i naglašenost samoglasnika. U ovom slučaju nakon kratkog naglašenog samoglasnika slijedi *k* te se u takvom slučaju ne piše dvostruko *k* nego se zapisuje *ck*, te je na taj način nastalo *back*. U slučaju dugog samoglasnika njemački jezik ponekad koristi pisanje dvostrukog samoglasnika kako bi ostvario dugi izgovor, ali se ponekad nakon samoglasnika dodaje neko slovo kao primjerice *h* koje se ne izgovara. U ovom slučaju njemačkoj riječi *bord* nakon samoglasnika slijedi suglasnik *r* koji također zbog specifične tvorbe prilikom izgovora u kombinaciji sa samoglasnikom ostvaruje duži izgovor samoglasnika te je stoga izostavljeno dvostruko *o* koje vidimo u nizozemskoj varijanti.

NL *bakboord* - [bagbort]

DE *Backbord* - ['bəkɔrt]

Riječ označava lijevu stranu broda te stoga nije čudo da se u oba jezika koristi u mornarskom govoru. Zanimljivo je primijetiti kako se u njemačkom jeziku značenje riječi čak proširilo te se koristi i kada se misli na lijevu stranu zrakoplova. Riječ u njemačkom jeziku može biti korištena s članom za srednji i muški rod te se piše velikim početnim slovom, dakle može nositi član *der* i *das* dok se u nizozemskom veže isključivo uz srednji rod *het*.

Na primjerima rečenica usporedit ću kako se riječi uklapaju u rečenice.

NL: *Volle vaart vooruit en draai naar bakboord.*

DE: *Volle Kraft voraus und nach Backbord abbiegen.*

I u nizozemskoj i u njemačkoj rečenici riječ je o imenici koja označava priložnu oznaku mjesta odnosno smjer kretanja broda. U obje rečenice riječ se pojavljuje bez člana što je

uobičajenije kada imenica zauzima takvu ulogu u rečenici. Položaj izvorne riječi u rečenici i posuđenice malo se razlikuje, ali pritom ulogu ne igra sama riječ nego razlika u položaju glagola u složenim rečenicama koji zahtijeva drugačiji redoslijed riječi pa samim time i položaj imenice.

5. boeg (NL) – Bug (DE)

Na sljedećem primjeru također je moguće uočiti promjenu u zapisu riječi. U njemačkom je kombinacija samoglasnika *oe* rijetka te stoga nije ni čudo da se u zapisu nije zadržala. Promatrajući izgovor može se uočiti kako se u nizozemskoj riječi kombinacija samoglasnika *oe* izgovara gotovo kao dugo *u* te se taj izgovor zadržao i u njemačkoj riječi, pa se zapis prilagodio njemačkim grafijskim pravilima. Razlika koja se u grafijskom zapisu ne uočava, ali se primjećuje prilikom izgovora jest način na koji se izgovara suglasnik *g*. Nizozemski jezik poznaje neuobičajen način izgovora suglasnika *g* koji se pojavljuje u riječi *boeg*. Obzirom da je tvorba tog glasa u njemačkom jeziku neuobičajena, nizozemska se riječ fonološki prilagodila njemačkom jeziku i izgovoru. U njemačkom na kraju riječi dolazi do obezvučivanja suglasnika *g* te se iz tog razloga suglasnik *g* u njemačkom izgovoru riječi *Bug* izgovara sličnije kao *k*.

NL *boeg* - [bux]

DE *Bug* - [bu:k]

Riječ je o još jednoj riječi iz mornarskog vokabulara koja je obogatila njemački jezik te zadržala svoje značenje. U nizozemskom jeziku riječ označava prednji zakrivljeni dio broda te u njemačkom riječ nosi isto značenje, ali se u njemačkom jednako tako može odnositi i na prednji zakrivljeni dio aviona, a rjeđe i automobila. Obzirom da je riječ o imenici zapisuje se velikim početnim slovom te joj je pridružen odgovarajući član za muški rod *der* budući da je riječ i u nizozemskom jeziku muškog roda.

Na primjerima se može promatrati kako se riječ ponaša u rečenici u izvornom obliku i u njemačkoj rečenici.

NL: *De boeg is een belangrijke deel van een schip.*

DL: *Der Bug ist ein wichtiger Teil des Schiffs.*

Na primjerima se može uočiti kako imenica u obje rečenice zauzima položaj subjekta te se samim time nalazi u nominativu, a ispred nje stoji određeni član. Položaj imenice obzirom na njenu ulogu subjekta je što bliže glagolu koji zauzima ulogu predikata. Razlika koja je već

spomenuta je razlika u članu, ali ta promjena ne utječe na položaj riječi u rečenici te obzirom da je riječ o nominativu ne javljaju se nikakve promjene na članu ni imenici.

6. *boegspriet* (NL) – *Bugspriet* (DE)

Sljedeći primjer nadovezuje se na prethodnu posuđenicu¹. Budući da je primjer kojim se bavim složenica prošle posuđenice i još jedne riječi iznova se mogu uočiti iste promjene kao u prošlom primjeru te ih stoga nije potrebno iznova analizirati odnosno ispisivati. Drugi dio složenice u zapisu se ne razlikuje od izvornog oblika iz nizozemskog jezika te mogu zaključiti da nije došlo do prilagodbe u tom dijelu riječi. Promjena koja se može uočiti prilikom izgovora nastaje zbog načina na koji se u njemačkom jeziku kombinacija *sp* izgovara u odnosu na nizozemski jezik. U njemačkom jeziku kombinacija *sp* se izgovara kao [ʃp] dok se u nizozemskom izgovara onako kako je i zapisana [sp].

NL *boegspriet* - [buxsprit]

DE *Bugspriet* - ['bu:kʃpri:t]

U sklopu s posljednje spomenutom posuđenicom preuzeta je i ova riječ te je u potpunosti zadržala svoje značenje, a znači 'kosnik'. Obzirom da je riječ o imenici zapisuje se velikim početnim slovom te se uz nju veže član odgovarajućeg roda. U nizozemskom jeziku riječ *boegspriet* muškog je roda te se veže uz član *de*, dok u njemačkom riječ može biti muškog i srednjeg roda te se stoga veže uz članove *der* i *das*.

NL: Onder *de boegspriet* van zijn schip is een figuur van een zeemeermin bevestigd.

DE: Unter *dem Bugspriet* von seinem Schiff ist eine Figur einer Meerjungfrau befestigt.

I u nizozemskom i u njemačkom primjeru posuđenica zauzima poziciju objekta. U njemačkom primjeru moguće je na osnovu oblika člana zaključiti o kojem se padežu radi jer se član s imenicom slaže u rodu, broju i padežu, a sama imenica nije dobila nikakav nastavak. U nizozemskom se član ne prilagođava padežu u kojem se imenica nalazi te se stoga na njemu ne uočavaju nikakve promjene, a ni u nizozemskoj rečenici imenica nije dobila nikakav nastavak.

7. *bokking* (NL) – *Bückling* (DE)

Već prilikom promatranja grafijskog zapisa riječi mogu se uočiti promjene koje su se dogodile prilikom prilagodbe. Prva promjena koja se javila i u prijašnjim primjerima jest zamjena

¹ Radi se o nizozemskoj riječi *boeg* koja je nakon preuzimanja i prilagodbe postala njemačka riječ *Bug*.

dvostrukog *k* u nizozemskoj verziji za kombinaciju *ck* u njemačkoj verziji. Smatram da tu promjenu ne moram detaljnije objašnjavati budući da sam to već u jednom² od prije spomenutih primjera objasnila. Nadalje se njemačka riječ u svrhu zadržavanja izvornog izgovora zapisuje sa samoglasnikom *ö* umjesto sa samoglasnikom *o* kao u nizozemskoj verziji jer tako zapis najviše liči izgovoru. Nastavak *-ling* u njemačkom ima nekoliko uloga u tvorbi riječi primjerice se koristi za tvorbu imenica od glagola, pridjeva ili drugih imenica, a u ovom slučaju služi kao zamjena za nastavak *-ing* koji nije tipičan za njemački jezik.

NL *bokking* - [bɔkɪŋ]

DE *Bückling* - ['byklɪŋ]

Zbog izmjena koje su se dogodile radi izgovora može se zaključiti da je izgovor ostao vrlo sličan izvornom nizozemskom izgovoru. Riječ u nizozemskom dolazi uz član *de* koji označava muški i ženski rod, a prilikom preuzimanja riječ je zadržala muški rod te je dobila član *der* koji u njemačkom služi za označavanje muškog roda. Jednako tako se i značenje zadržalo te u oba jezika znači 'dimljena haringa'.

NL: *Bokking is een bewerkte gerookte culinaire variëteit van de haring.*

DE: *Bückling ist eine verarbeitete geräucherte kulinarische Variante des Herings.*

Iz rečenica se može primijetiti kako riječ u oba jezika zauzima istu ulogu subjekta te se samim time nalaze u nominativu. Što se tiče položaja u rečenici obje se riječi nalaze najbliže glagolu koji je u ulozi predikata jer u rečenicama zauzimaju ulogu subjekta. U primjerima se riječi javljaju bez članova te se samim time u navedenim primjerima razlika u članovima ni ne primijeti.

8. *boot* (NL) – *Boot* (DE)

Na grafijskom zapisu njemačke riječi ne uočava se nikakva razlika u odnosu na nizozemsku riječ osim zapisa velikim početnim slovom koji se pojavljuje u nekoliko navrata kroz ovu analizu. U usporedbi standardnih izgovora ovih riječi u oba jezika može se uočiti vrlo mala razlika prilikom izgovora samoglasnika *o*. U oba jezika nizanjem dvaju samoglasnika *o* tvori se dugi izgovor tog samoglasnika, a razlika u izgovoru gotovo je neprimjetna.

NL *boot* - [bot]

² Radi se o nizozemskoj riječi *bakboord* koja je nakon preuzimanja i prilagodbe postala njemačka riječ *Backbord*.

DE *Boot* - [bo:t]

Jednako tako se ni značenje imenice prilikom posuđivanja i prilagodbe nije promijenilo te u oba jezika riječ znači 'brod'. Kao što sam već spomenula u njemačkom jeziku riječ *Boot* zapisuje se velikim slovom jer je riječ o imenici. U nizozemskom jeziku riječ dolazi s članom *de* koji označava muški i ženski rod, a u njemačkom jeziku dogodila se promjena člana. Naime, dok je riječ u nizozemskom i muškog i ženskog roda u njemačkom jeziku uz riječ dolazi član za srednji rod *das*, što bi moglo biti povezano s činjenicom da se u njemačkom jeziku prijevozna sredstva vežu pretežito uz srednji rod (npr. *das Schiff*, *das Auto*, *das Fahrrad* etc.).

NL: *De boot heeft 2000 passagiers.*

DE: *Das Boot hat 2000 Passagiere.*

U ulozu subjekta u oba primjera riječi zauzimaju poziciju najbližu predikatu. Prema članu se u njemačkom primjeru može zaključiti da se riječ s članom slaže u rodu, broju i padežu obzirom na njezinu ulogu u rečenici, ali obzirom da je riječ u nominativu ta se činjenica ne ističe.

9. *brandewijn* (NL) – *Branntwein* (DE)

Već prilikom promatranja grafijskog zapisa riječi mogu se uočiti promjene, ali one se prilikom izgovora pretjerano ne ističu. Kako bi se zadržalo kratko trajanje izgovora samoglasnika *a* u prvom dijelu riječi prilikom prilagodbe u njemački jezik nakon samoglasnika *a* suglasnik *n* pojavljuje se dva puta. Nadalje se dogodila promjena suglasnika *d* u suglasnik *t* što može biti rezultat mjesta tvorbe i sličnosti zvuka suglasnika prilikom izgovora kombinacije *de* u nizozemskoj varijanti. Nadalje uočavamo kako se nizozemska riječ *wijn* u njemačkom zapisuje kao *wein*. Izgovor tih dvaju varijanti razlikuje se vrlo malo, a njemački u svom grafijskom zapisu ne poznaje nizozemsku kombinaciju *ij* s takvim izgovorom te je stoga zamijenjena kombinacijom *ei* koja prilikom izgovora tvori jednak glas.

NL *brandewijn* - [brandəweɪn]

DE *Branntwein* - ['brantvɛɪn]

Značenje prije i poslije preuzimanja ostalo je nepromijenjeno te u oba jezika znači 'vinjak' za što je vrlo vjerojatno zaslužna činjenica da je riječ povezana s predmetom te se vrlo vjerojatno tako i preuzela. Kao i u primjerima koje sam analizirala do sad, budući da je riječ o imenici ona se u njemačkom piše velikim početnim slovom. Riječ je u nizozemskom muškog

roda te je svoj rod prilikom preuzimanja zadržala i u njemačkom te dobila član za muški rod *der*.

NL: *Wat is het alcoholgehalte van de brandewijn uit Duitsland?*

DE: *Was ist der Alkoholgehalt von dem Branntwein aus Deutschland?*

Na primjeru rečenica može se vidjeti kako imenice u rečenicama zauzimaju istu ulogu, a to je uloga objekta. No, u njemačkoj rečenici posuđenica stoji uz određeni član koji nosi oznaku padeža u kojem se nalazi dok član u nizozemskoj rečenici ostaje nepromijenjen. Samim pogledom na član njemačke posuđenice može se zaključiti da je posuđenica imenica u dativu, što se prema članu uz nizozemsku riječ ne može zaključiti.

10.chocolade (NL) – Schokolade (DE)

U usporedbi izvorne nizozemske riječi i posuđenice prilagođene u njemački jezik mogu se uočiti dvije promjene. Nizozemska riječ počinje kombinacijom *ch* dok njemačka riječ započinje kombinacijom *sch*. Izgovor tih varijanti u oba jezika gotovo je identičan pa slijedi zaključak da se zapis dogodio na osnovu izgovora koji je preuzet iz nizozemskog jezika. Nadalje se može primijetiti kako se suglasnik *c* u njemačkom pretvorio u suglasnik *k* te se ta promjena također može objasniti analizom izgovora. Pretpostavka je da se riječ prvo usmeno preuzela te se naknadno zapisala na osnovu izgovora pa je u skladu s tim za očekivati da će se grafijski riječ zabilježiti onako kako bi najviše sličila izgovoru.

NL *chocolade* - [ʃokoladə]

DE *Schokolade* - [ʃokoˈlaːdə]

Prilikom preuzimanja i prilagodbe riječi u njemački jezik nije se dogodila promjena u značenju te u oba jezika znači 'čokolada' i 'čokoladni napitak'. U nizozemskom je riječ muškog roda te se javlja uz nizozemski član *de*, a u njemačkom jeziku odgovarajući je član *die* jer je riječ promijenila rod iz muškog u ženski.

NL: *Chocolade is een lekkernij gemaakt van cacao.*

DE: *Schokolade ist eine Delikatesse aus Kakao.*

U primjeru je imenica zauzela ulogu subjekta, javlja se u nominativu te se u rečenici nalazi s lijeve strane glagola koji ima ulogu predikata. Posuđenica i izvorna riječ u primjerima

se javljaju bez člana te se samim time smanjuje razlika između posuđenice u njemačkoj rečenici i izvorne riječi u nizozemskoj rečenici.

11. *duiker* (NL) – *Düker* (DE)

Promatranjem grafijskog zapisa riječi može se uočiti kako se u posuđenici nizozemska kombinacija *ui* zamijenila njemačkim *ü*. Nastanak promjene može se objasniti analizom izgovora riječi budući da njemački *ü* i nizozemski *ui* prilikom izgovora zvuče slično. Obzirom da njemački jezik taj izgovor ne zapisuje kombinacijom *ui* zamijenjena je često korištenim *ü*. Jednako tako se u njemačkom jeziku kombinacija *er* na kraju riječi izgovara specifično te se stoga uočava promjena u izgovoru na kraju riječi.

NL *duiker* - [dœyker]

DE *Düker* - [dykɐ]

Riječ je o pojmu koji je dijelom zadržao, a dijelom promijenio svoje značenje u odnosu na nizozemski pojam. *Duiker* na nizozemskom označava ronioca, ali i vodovodnu cijev. Riječ *Düker* u njemačkom također označava vodovodnu cijev, ali i vrstu patke koja roni. Ukoliko se u nizozemskom govori o vodovodnoj cijevi riječ je muškog roda, a ukoliko je riječ o ronioncu onda riječ može biti muškog i ženskog roda. U njemačkom je riječ isključivo muškog roda te se javlja uz član *der*.

NL *We moeten een dam met een duiker aanleggen.*

DE *Wir müssen einen Damm mit einem Düker anlegen.*

U oba se primjera imenica pojavljuje s neodređenim članom te je u obje rečenice riječ u ulozi objekta. U njemačkom primjeru se član deklinira te se iz njegovog nastavka može zaključiti o kojem je padežu riječ. Na taj se način može znati i u kojem je padežu imenica u njemačkoj rečenici budući da se član s imenicom slaže u rodu, broju i padežu.

12. *duin* (NL) – *Düne* (DE)

I u ovom primjeru dogodila se promjena kombinacije *ui* iz nizozemskog jezika u njemački samoglasnik *ü* te se također prema analizi izgovora može zaključiti kako se promjena dogodila na osnovu izgovora. Još jedna promjena koju se može uočiti na ovom primjeru jest nastavak –*e* u njemačkoj posuđenici. Dodavanje nastavka –*e* povezuje se s imenicama ženskog roda. Riječ

je u nizozemskom moguće koristiti sa članovima *de* i *het* odnosno s muškim, ženskim i srednjim rodom, a u njemačkom je riječ isključivo ženskog roda te ima član *die*.

NL duin - [dœyn]

DE Düne - ['dy:nə]

Prilikom preuzimanja i prilagodbe riječ nije promijenila značenje te stoga u oba jezika znači 'pješčano brdo'.

NL: *We gaan de duin op.*

DE: *Wir steigen die Düne hinauf.*

Posuđenica i izvorna riječ u primjerima zauzimaju ulogu objekta što se može vidjeti i prema njihovom položaju u rečenicama. U primjerima rečenica može se primijetiti kako se član u njemačkoj rečenici s imenicom slaže u rodu, broju i padežu te da riječ ovisno o svojoj ulozi zauzima odgovarajuću poziciju u rečenici. U primjeru je riječ u akuzativu, ali obzirom da se član ženskog roda u akuzativu ne razlikuje od člana ženskog roda u nominativu izgleda kao da nije došlo do promjene. Samim time je razlika u položaju riječi u rečenicama te ponašanju njihovih članova u rečenicama još manje prisutna.

13. *edammer* (NL) – *Edamer* (DE)

U zapisu nizozemske riječi pojavljuju se dva suglasnika *m* zaredom dok se u njemačkom obliku riječi pojavljuje samo jedan suglasnik *m*. Već sam prije spomenula kako je za njemački jezik uobičajeno tvorbu kratkog izgovora vokala zabilježiti tako da iza vokala slijedi dvostruki zapis suglasnika. Stoga je u svrhu zadržavanja dugog izgovora vokala *a* u zapisu njemačke riječi bilo potrebno izostaviti jedan suglasnik *m* te na taj način izgovor posuđenice prilagoditi izvornom izgovoru riječi. I u ovom primjeru se prilikom izgovora uočava tipičan izgovor kombinacije – *er* na kraju njemačke riječi te se tu krije mala razlika u izgovoru u odnosu na nizozemski izgovor.

NL *edammer* - [edamər]

DE *Edamer* - ['e:damɐ]

Budući da je ovo riječ koja je preuzeta s predmetom, točnije s vrstom sira, nije iznenađujuće da svoje značenje nije promijenila. Nadalje se može primijetiti da je riječ o imenici koja se prilagodila tako da je dobila njemački član i veliko početno slovo u zapisu. U

nizozemskom je riječ bila muškog roda te je taj rod zadržala i u njemačkom jeziku pa umjesto nizozemskog člana *de* ima njemački član *der*.

NL *Edammer* is een kaas met als plaats van herkomst Edam.

DE *Edamer* ist ein Käse mit dem Ursprungsort Edam.

Na primjerima se može vidjeti da riječi u rečenicama zauzimaju isti položaj odnosno da se javljaju u nominativu u ulozi subjekta. Obzirom da su riječi u ulozi subjekta u obje rečenice se nalazi s lijeve strane glagola koji je u ulozi predikata. Riječi se u oba primjera javljaju bez člana te je samim tim razlika između posuđenice i izvorne riječi manje primjetna.

14. *fluit* (NL) – *Flöte* (DE)

Sličnu promjenu koju sam uočila kod riječi *Düne* uočavam i u grafijskom zapisu ove riječi. Za primijetiti je kako se kombinacija *ui* u nizozemskoj riječi prilikom prilagodbe promijenila u njemačko *ö* te je uz to riječ dobila nastavak *-e*. U ovom slučaju izgovor se malo više razlikuje, no i dalje bi se promjena mogla bazirati na izgovoru te pokušaju zapisa izgovora koji se zadržao prilikom preuzimanja riječi.

NL *fluit* - [flœyt]

DE *Flöte* - ['flø:tə]

Imenica u oba jezika obilježava puhački instrument flautu odnosno frulu, ali i čašu za šampanjac i/ili pivo. Budući da je naziv vezan uz sam predmet može se zaključiti da je zbog toga i došlo do posuđivanja. U nizozemskom se riječ javlja uz član *de* te može biti muškog i ženskog roda. U njemačkom je posuđenica dobila nastavak *-e* koji je tipičan za riječi ženskog roda, te je u skladu s tim dobila i član koji označava ženski rod *die*.

NL: *De fluit* is een blaasinstrument.

DE: *Die Flöte* ist ein Blasinstrument.

Kao i kod drugih imenica u njemačkom jeziku se član u rečenici s imenicom slaže u rodu, broju i padežu ovisno o tome koji položaj u rečenici imenica zauzima. U navedenom primjeru posuđenica i izvorna riječ u primjerima se nalaze u ulozi subjekta te su stoga u nominativu, a njihov položaj u rečenici je s lijeve strane glagola koji je u ulozi predikata.

15. *gouda* (NL) – *Gouda* (DE)

Promatranjem grafijskog zapisa riječi nisu uočljive nikakve promjene koje bi se dogodile prilikom prilagodbe posuđenice u njemački jezik osim da se riječ u njemačkom jeziku zapisuje velikim početnim slovom budući da je riječ o imenici. Iznova se javlja problem izgovora suglasnika *g* koji je specifičan za nizozemski jezik te se na neki način mora izbjeći odnosno prilagoditi. U ovom slučaju se u njemačkom jeziku suglasnik *g* izgovara na za njemački jezik uobičajen način.

NL *gouda* - [ɣauta]

DE *Gouda* - ['gauda]

Kao i naziv za sir *edammer* i naziv za *gouda* sir daje naslutiti da se naziv preuzeo uz predmet te stoga riječ svoje značenje nije promijenila. Zanimljivo je kako u besplatnom rječniku *Van Dale* nisu bile dostupne informacije o pojmu *gouda* te sam ih stoga morala potražiti u drugim izvorima kao npr. na internetskim stranicama www.encyclo.nl i www.woordenlijst.org. U nizozemskom je riječ muškog roda te se prilikom prilagodbe zadržao muški rod riječi pa je u njemačkom dobila član za muški rod *der*.

NL: *Gouda* is een kaas die vernoemd is naar de plaats Gouda.

DE: *Gouda* ist ein Käse der nach dem Ort Gouda benannt ist.

U primjerima se može uočiti da riječi u oba jezika mogu zauzeti položaj subjekta te se mogu u rečenici pojavljivati bez člana. U primjerima su imenice u ulozi subjekta te se nalaze na prvom mjestu u rečenici odnosno odmah s lijeve strane glagola koji je dio predikata. Budući da se riječi javljaju bez članova, ne uočava se ni promjena člana koja se dogodila prilikom preuzimanja riječi u njemački jezik.

16. *gros* (NL) – *Gros* (DE)

Uspoređujući zapis izvorne nizozemske riječi i njemačke posuđenice jedina razlika koju sam uočila jest veliko početno slovo njemačke posuđenice koje se pojavljuje jer je riječ o imenici.

NL *gros* - [ɣrɔs]

DE *Gros* - [gro:]

Budući da se iznova pojavljuje izgovor samoglasnika *g* koji je za nizozemski specifičan primjećujem kako se u ovom slučaju u njemačkom izgovoru prilagodio u za njemački jezik uobičajen izgovor suglasnika *g*. Dogodila se još jedna promjena, a to je da se u izgovoru

njemačke posuđenice izostavlja suglasnik *s*. Razlog tome mogla bi biti potreba za distinkcijom. Naime, ukoliko se suglasnik *s* izgovori dobije se riječ koja zvuči jednako kao njemačka riječ *groß* koja je pridjev i znači 'velik', a ukoliko se suglasnik *s* ne izgovori neće doći do zabune u značenju. Značenje je ostalo isto te riječ znači 'veliki tucet' ili '12 tuceta', ali se s drugim konotacijama može koristiti u oba jezika te se stoga značenja riječi ne poklapaju u svim varijantama riječi. Riječ je u nizozemskom srednjeg roda i javlja se uz član *het* te je srednji rod zadržala i u njemačkom te se javlja uz njemački član *das*.

NL: *We hebben een gros eieren nodig om 36 Victora Sponge cakes te bakken.*

DE: *Wir benötigen ein Gros Eier um 36 Victora Sponge Kuchen zu backen.*

U oba primjera se riječi javljaju u ulozi objekta te se u rečenici nalaze nakon glagola koji je u ulozi predikata. Posuđenica i izvorna riječ se u rečenicama javljaju uz neodređeni član. U njemačkoj se rečenici član prilagodio padežu u kojem se koristi, ali se oblik člana u akuzativu ne razlikuje od oblika člana u nominativa pa ta prilagodba ne dolazi do izražaja.

17. ijsberg (NL) – Eisberg (DE)

Promjena u zapisivanju riječi može se uočiti već na početku ove posuđenice. Nizozemska riječ započinje s kombinacijom *ij* koja je tipična za nizozemski jezik, a koju njemački jezik ne poznaje te stoga mora zamijeniti. Na osnovu izgovora najbliža je zamjena kombinacija *ei* te je stoga nizozemska kombinacija zamijenjena upravo tom njemačkom kombinacijom samoglasnika. Razliku u izgovoru koju se ne uočava na grafijskom zapisu riječi iznova stvara za nizozemski specifičan način izgovor suglasnika *g*, ali se taj problem riješio kao i u prethodnom primjeru tako da je riječ u njemačkom jeziku zadržala za njemački jezik uobičajen izgovor suglasnika *g*.

NL *ijsberg* - [ɛizbɛrx]

DE *Eisberg* - ['aisberg]

Izvorna riječ i posuđenica nose isto značenje, a označavaju ledeni brijeg. U nizozemskom je riječ muškog roda te je rod prilikom preuzimanja i prilagodbe posuđenice ostao isti pa je tako i u njemačkom riječ muškog roda i pojavljuje se uz muški član *der*.

NL: *De ijsberg smelt door het ozongat.*

DE: *Der Eisberg schmilzt wegen des Ozonlochs.*

Posuđenica i izvorna riječ se u navedenim primjerima javljaju u ulozi subjekta te se stoga nalaze tik uz glagol koji je u ulozi predikata. Riječi se u rečenicama javljaju uz određene članove, a budući da su u nominativu član u njemačkoj rečenici se ne mijenja niti riječ dobiva ikakav nastavak. Samim time se riječi, što se tiče položaja u rečenici, ne razlikuju niti se primjećuje promjena u njemačkom članu koja bi bila prisutna da je riječ o nekom drugom padežu.

18. *jacht* (NL) – *Jacht* (DE)

Izuzev već nekoliko puta spomenute promjene u pisanju njemačke imenice velikim početnim slovom u ovom paru riječi koji uspoređujem ne primjećujem druge promjene koje se tiču zapisa riječi.

NL *jacht* - [jaxt]

DE *Jacht* - [jaxt]

Uspoređujući izgovor izvorne riječi i posuđenice može se zaključiti kako se riječi gotovo identično izgovaraju te da u ovoj riječi nije došlo ni do promjene u izgovoru. Jednako tako se značenje iz jednog jezika prenijelo u drugi i zadržalo bez ikakvih promjena, a znači 'jahta'. Jedino što se može uočiti da se promijenilo jest član. Budući da je riječ preuzeta u njemački jezik dobila je njemački član koji odgovara ženskom rodu *die* dok je u nizozemskom riječ srednjeg roda i javlja se uz član *het*. Pritom želim napomenuti kako u nizozemskom jeziku postoji riječ *jacht* koja dolazi od glagola *jagen* koji znači 'loviti', pa samim time riječ *jacht* znači 'lov', ali riječ *jacht* koja znači lov i riječ *jacht* o kojoj govorim u ovoj analizi nisu ista riječ niti su etimološki povezane.

NL: *Wat is het verschil tussen een boot, een schip en een jacht?*

DE: *Was ist der Unterschied zwischen einem Boot, einem Schiff und einer Jacht?*

Posuđenica i izvorna riječ u navedenim primjerima nalaze se u ulozi objekta te se njihova uloga odražava i u položaju u rečenicama, koji je jednak u oba jezika. Riječi se u rečenicama javljaju s neodređenim članovima, a u njemačkoj rečenici se može primijetiti kako se neodređeni član prilagodio padežu u kojem se imenice nalazi te zbog toga promijenio svoj oblik, a nizozemski član ostao je nepromijenjen. Na primjeru rečenice može se uočiti i promjena roda posuđenice, ali ona ne utječe na ulogu riječi u rečenici.

19. *juweel* (NL) – *Juwel* (DE)

Uspoređujući kako su izvorna riječ i prilagođena posuđenica zapisane, osim početnog velikog slova u njemačkoj riječi, može se uočiti i nedostajanje jednog samoglasnika *e* u njemačkoj posuđenici. Njemački jezik povremeno koristi dvostruki zapis samoglasnika kako bi ostvario duže trajanje u izgovoru, ali to ostvaruje i na druge načine. Tako se u ovom primjeru samim položajem samoglasnika prije slova *l* ostvaruje se duži izgovor (ista se pojava može primijetiti i ako iza samoglasnika slijede suglasnici *r*, *m* i *n*). Primjetno je i kako se izgovor izvornog oblika i posuđenice gotovo ni ne razlikuje.

NL *juweel* - [jywel]

DE *Juwel* - [ju've:l]

Riječ je prilikom posuđivanja i prilagođavanja zadržala svoje izvorno značenje, a znači 'dragulj'. U njemačkom jeziku riječ se može pojaviti uz član za srednji rod *das* i uz član za muški rod *der* dok se u izvornom obliku u nizozemskom jeziku pojavljuje uz član *het* koji označava srednji rod.

NL: *Een juweel is een waardevolle edelsteen.*

DE: *Ein Juwel ist ein wertvoller Edelstein.*

Posuđenica i izvorna nizozemska riječ u primjerima se javljaju u ulozi subjekta te se zbog toga nalaze s lijeve strane glagola koji je u ulozi predikata. Riječi se u obje rečenice javljaju uz neodređeni član te se zbog uloge subjekta javljaju u nominativu. Kao što se već spomenulo u njemačkim rečenicama članovi mijenjaju oblik ovisno o padežu u kojem se nalazi imenica kojoj odgovaraju, ali obzirom da je u ovom primjeru riječ o nominativu ta se promjena nije dogodila te je samim time razlika između posuđenice i izvorne riječi u navedenim primjerima manje uočljiva.

20. *juwelier* (NL) – *Juwelier* (DE)

Riječ se prilikom posuđivanja i prilagođavanja nije pretjerano promijenila te je jedina razlika u zapisu početnog velikog slova što je uobičajena promjena koja nastaje kod imenica u njemačkom jeziku.

NL *juwelier* - [jywəlir]

DE *Juwelier* - [juve'li:ɐ]

Riječ u oba jezika znači 'draguljar', a čak se ni po izgovoru ne mogu uočiti znatne promjene pa se riječ izgovara gotovo identično u oba jezika. Jedina razlika u izgovoru krije se na kraju riječi odnosno u načinu kako se na njemačkom zadnja dva slova u kombinaciji *er* izgovaraju. Riječ je u njemačkom jeziku dobila njemački član *der* koji odgovara muškom rodu, a u nizozemskom je riječ muškog i ženskog roda te se javlja uz član *de*.

NL: *Ik heb de sieraden bij de juwelier gekocht.*

DE: *Ich habe den Schmuck von dem Juwelier gekauft.*

Na primjeru se može vidjeti kako se riječ uklopila u njemački jezik te se ovisno o svojoj ulozi u rečenici prilagođava deklinacijom člana. U rečenicama u primjeru riječ je zauzela položaj objekta te se javlja u dativu što se na primjeru njemačke rečenice može vidjeti iz dekliniranog člana te njenog položaja u odnosu na predikat, dok se u nizozemskoj rečenici član nije promijenio te se na osnovu samog člana ne može zaključiti o kojem padežu je riječ.

21. korfbal (NL) – Korbball (DE)

Na sljedećem primjeru riječi može se uočiti nekoliko promjena u zapisu. Razlog za promjene mogla bi biti činjenica da je riječ o složenici te da su se dijelovi riječi prilagodili samostalnim riječima. U nizozemskom se za koš kaže *korf*, a u njemačkom *korb*. U nizozemskom se lopta kaže i zapisuje *bal*, a u svrhu ostvarenja kratkog samoglasnika prilikom preuzimanja i prilagodbe u njemački jezik riječ se zapisala s dva suglasnika *l* na kraju - *ball*. Na osnovu tih promjena se i izgovor riječi razlikuje, ali se te promjene u izgovoru i dalje ne mogu nazvati drastičnim promjenama. Prema značenju dijelova složenica može se zaključiti kako se značenje posuđenice ne razlikuje od izvornog značenja riječi te da je riječ o 'sportu nalik košarci'.

NL *korfbal* - [kɔrvbal]

DE *Korbball* - [kɔrpbal]

Dok je riječ u nizozemskom srednjeg roda i nosi član *het*, u njemačkom jeziku je nakon prilagodbe dobila član *der* koji označava muški rod. Riječ je vrlo vjerojatno u njemačkom dobila član za muški rod jer je riječ o složenici čiji je drugi dio riječ *Ball* koja je izvorno muškog roda.

NL: *Korfbal is een balsport voor twee teams en het doel is om zo vaak mogelijk een bal in de korf van de tegenstander te gooien.*

DE: *Korbball ist eine Ballsportart für zwei Mannschaften und das Ziel ist, möglichst oft einen Ball in den gegnerischen Korb zu werfen.*

Posuđenica i izvorna riječ se u oba primjera javljaju u ulozi subjekta te se stoga nalaze tik uz glagol koji je dio predikata. U oba primjera se riječ javlja bez člana te se na taj način ni promjena roda i člana iz primjera ne uočava te su i sintaktički rečenice sličnije.

22. *kraan* (NL) – *Kran* (DE)

Na sljedećem primjeru može se iznova uočiti promjena gubljenja jednog od samoglasnika prilikom usporedbe grafijskih zapisa riječi. Dvostručenje samoglasnika *a* u nizozemskoj riječi potrebno je kako bi se ostvario duži izgovor samoglasnika *a*, dok se u njemačkom jeziku to ostvaruje samim time što se samoglasnik nalazi na kraju riječi prije suglasnika *n*. Stoga u njemačkoj riječi nije potrebno zapisati samoglasnik dva puta zaredom kako bi se ostvario dug izgovor. Nadalje, kao i kod svih ostalih imenica, može se primijetiti kako se u njemačkom jeziku imenica zapisuje velikim početnim slovom.

NL *kraan* - [kran]

DE *Kran* - [kra:n]

Riječ *i* u njemačkom i u nizozemskom jeziku znači 'dizalica'. U nizozemskom jeziku se uz riječ veže član *de* koji označava muški i ženski rod, a u njemačkom se uz imenicu veže član *der* koji je uobičajen za muški rod.

NL: *Een kraan wordt gebruikt om lasten te heffen.*

DE: *Ein Kran wird benutzt zum Heben von Lasten.*

Na primjeru rečenica može se vidjeti kako se riječi u rečenicama slično ponašaju. U gore navedenom primjeru riječ se nalazi u ulozi subjekta te se stoga u rečenici nalazi s lijeve strane predikata, a imenica i neodređeni član su u nominativu. Posuđenica u njemačkom jeziku se deklinacijom člana koji se s njom slaže u rodu, broju i padežu te nastavkom prilagođava ulozu koju zauzima u rečenici, ali obzirom da je u primjeru riječ u nominativu se nikakvi nastavci ne vežu na riječ te se nikakve promjene povezane s padežom riječi ne uočavaju.

23. *limburger* (NL) – *Limburger* (DE)

Promatranjem zapisa riječi osim uobičajene promjene u zapisu velikog početnog slova u njemačkom jeziku ne uočavam druge promjene. Kao i u dosadašnjim primjerima tipičan način

izgovora suglasnika *g* u nizozemskom jeziku se ne prenosi u njemački jezik te se zamjenjuje tipičnim njemačkim izgovorom suglasnika *g*. Jednako tako nizozemski govornici kombinaciju *er* koja se nalazi na kraju riječi izgovaraju drugačije nego što se to čini u njemačkom jeziku te se stoga i u tom dijelu izgovor malo razlikuje.

NL *limburger* - [limbyryər]

DE *Limburger* - [limbɔrgə]

Riječ u oba jezika označava vrstu sira, ali želim naglasiti da ni o ovom pojmu nije bilo informacija u besplatnom rječniku *Van Dale*, pa sam informacije pronašla u djelima *Nederlandse woorden wereldwijd* i *Klein uitleenwoordenboek* autorice Nicoline van der Sijs. Izvorna nizozemska riječ muškog je roda i javlja se uz član *de*, a njemačka riječ je preuzela muški rod riječi i označila ga njemačkim članom za muški rod *der*.

NL: *Limburger is een kaassoort die vernoemd is naar het voormalige hertogdom Limburg.*

DE: *Limburger ist eine Käsesorte die benannt ist nach dem früheren Herzogtum Limburg.*

U primjerima su izvorna riječ i posuđenica u ulozi subjekta te se nalaze na početku rečenice tik uz glagol koji je u ulozi predikata. Izvorna riječ i posuđenica mogu se koristiti i bez člana te se stoga posuđenica u njemačkoj rečenici ne razlikuje od izvorne riječi u nizozemskoj rečenici. Obzirom da se riječi pojavljuju bez člana ne bi se uočila ni prilagodba člana u njemačkoj rečenici ukoliko bi došlo do promjene padeža imenice.

24. *lotterij* (NL) – *Lotterie* (DE)

Na kraju riječi krije se promjena koju se može uočiti kada je riječ zapisana. Naime, riječ u nizozemskom završava sa za nizozemski tipičnom kombinacijom slova *ij*, a u njemačkoj posuđenici došlo je do njene zamijene za njemačku kombinaciju *ie* koja se izgovara kao dugo [i]. Prema tome je za očekivati da će se i izgovor u tom dijelu riječi malo razlikovati. Sličan način izgovora posuđenice kao u nizozemskom izvornom obliku ostvario se tako da se u njemačkoj riječi suglasnik *t* piše dva puta kako bi se zadržao kratak izgovor samoglasnika *o*.

NL *loterij* - [lotəreɪ]

DE *Lotterie* - [lotə'ri:]

U nizozemskom i njemačkom riječ znači lutrija. U nizozemskom riječ dolazi uz član *de* koji označava muški i ženski rod, a riječ je ženskog roda, a riječ je i u njemačkom ostala ženskog roda te se javlja s članom *die*.

NL: *Ik heb geen geluk in de loterij.*

DE: *Ich habe kein Glück in der Lotterie.*

Riječ u njemačkoj rečenici zauzima istu ulogu kao i u nizozemskom te su u oba primjera riječi u ulozi objekta, ali u njemačkoj rečenici posuđenica svoj padež otkriva time što se član s njom slaže u rodu, broju i padežu te se koristi oblik člana koji je prikladan za dativ. U nizozemskom primjeru se iz same riječi u rečenici ne može iščitati da je riječ o dativu.

25. *luik* (NL) – *Luke* (DE)

Uspoređujući kako su riječi zapisane uočila sam promjenu na području samoglasnika. Kombinacija samoglasnika *ui* u nizozemskom jeziku ima poseban izgovor koji se u njemački jezik morao nekako prilagoditi kako bi se zadržao sličan izgovor te se to dogodilo tako da se na njeno mjesto stavio samoglasnik *u* s dugim izgovorom. Nadalje se u posuđenici na kraju riječi nadodao nastavak *-e* koji označava da je riječ ženskog roda.

NL *luik* - [lœyk]

DE *Luke* - ['lu:kə]

Prilikom prilagodbe posuđenice u njemački jezik nije se dogodila promjena u značenju te riječ u oba jezika označava 'grotlo broda'. Nizozemska riječ srednjeg je roda te se pojavljuje s članom *het*, a posuđenica u njemačkom jeziku ženskog je roda te se pojavljuje s članom *die*.

NL: *Ik zie een boot met een luik.*

DE: *Ich sehe ein Boot mit einer Luke.*

Na primjeru se može uočiti kako obje riječi u jeziku mogu zauzeti istu poziciju u rečenici, ali će se u njemačkom član s imenicom slagati u rodu, broju i padežu te će se iz člana moći uočiti o kojem je padežu riječ neovisno o tome radi li se pritom o određenom ili neodređenom članu. Tako je primjerice u njemačkoj rečenici neodređeni član koji se javlja uz riječ dobio nastavak iz kojeg se može zaključiti da je došlo do promjene padeža. Izvorna riječ i posuđenica u rečenici se javljaju u ulozi objekta te se nalaze na istom položaju u rečenicama.

26. *maalstroom* (NL) – *Mahlstrom* (DE)

Prema tome kako se riječi u oba jezika zapisuju može se uočiti da su se dogodile neke promjene prilikom prilagodbe posuđenice u njemački jezik osim promjene zapisa početnim velikim slovom koja se javlja gotovo neprestano. Kao što sam već i kod drugih primjera napomenula njemački jezik ponekad koristi nizanje istog samoglasnika kako bi ostvario duži izgovor, ali to ostvaruje i na druge načine. U ovom primjeru se koristi suglasnik *h* koji se nalazi nakon samoglasnika *a* te se na taj način ostvaruje produženi izgovor samoglasnika *a* dok se suglasnik *h* ne izgovara. Samoglasnik *o* se u njemačkoj riječi nalazi na kraju riječi te iza njega slijedi suglasnik *m*. U njemačkom jeziku se i na taj način može ostvariti tvorba dugog izgovora samoglasnika te stoga nije potrebno zapisati dvostruki samoglasnik *o* kao što se zapisuje u izvornom obliku riječi.

NL *maalstroom* - [malstrom]

DE *Mahlstrom* - ['ma:lftro:m]

Promjene u zapisu nastale su u svrhu zadržavanja izgovora riječi. No, došlo je do manje promjene koja je nastala zbog načina kako se u njemačkom jeziku izgovara kombinacija suglasnika *st*. U njemačkom i nizozemskom jeziku ta se dva samoglasnika u kombinaciji izgovaraju drugačije te stoga nastaje razlika u izgovoru. Prilikom prilagodbe riječ je zadržala muški rod koji ima i u nizozemskom te je dobila njemački član *der* koji označava muški rod. Također se ni značenje nije promijenilo jer u oba jezika riječi znače 'vrtlog'.

NL: *De boot verdween in de maalstroom.*

DE: *Das Boot verschwand in den Mahlstrom.*

Na primjerima se može uočiti kako riječi u oba jezika mogu zauzeti istu poziciju, ali se pritom u njemačkoj rečenici može uočiti kako se njemačka riječ prilagodila poziciji tako da je član koji je povezan s njom u skladu s rodом i brojem te nosi oznaku padeža odnosno nalazi se u akuzativu. Izvorna riječ i posuđenica u rečenicama su u ulozi objekta te se stoga nalaze na istom položaju u rečenici.

27. *maatjesharing* (NL) – *Matjeshering* (DE)

I u ovom primjeru na zapisu riječi može se uočiti promjena u količini samoglasnika koji se nižu u svrhu ostvarenja dugog izgovora samoglasnika. U posuđenici u njemačkom jeziku jedan samoglasnik *a* se izostavio te se prilagodba prema izgovoru nije dogodila nego se samoglasnik *a* u njemačkoj riječi izgovara kratko. Nadalje se može primijetiti kako se u nizozemskom kaže

haring, a u njemačkom se kaže *Hering*. Pretpostavka je da je do promjene došlo jer je njemački jezik već poznavao riječ *Hering* te je složenicu prilagodio već poznatom elementu.

NL *maatjesharing* - [macəʃarɪŋ]

DE *Matjeshering* - ['matjəs'he:rɪŋ]

Nadalje je zanimljivo da se značenje riječi prilikom preuzimanja i prilagodbe promijenilo odnosno postalo je specifičnije. Naime, u nizozemskom *maatjesharing* označava 'mladu haringu', a u njemačkom *Matjeshering* označava 'posoljenu mladu haringu'. Imenica je u njemačkom jeziku zapisana velikim slovom te je dobila član *der* koji odgovara muškom rodu, a istog roda je i riječ u nizozemskoj rečenici te ima član *de*.

NL: *Heeft maatjesharing dezelfde smaak als normale haring?*

DE: *Hat Matjeshering den gleichen Geschmack wie normaler Hering?*

U primjeru se može uočiti da se riječi mogu koristiti i bez članova u oba jezika te da u oba jezika mogu zauzeti iste funkcije u rečenici. Padež riječi bi se u njemačkoj rečenici lakše mogao zaključiti nego u nizozemskoj rečenici kada bi uz imenicu stajao član, ali to u navedenim primjerima nije slučaj što naglašava sličnost riječi i njihovih uloga u rečenicama.

28. *matroos* (NL) – *Matrose* (DE)

Promjena koja se često pojavljuje i uočava vezana je uz dugi izgovor samoglasnika. Budući da nizozemski jezik dugi izgovor često ostvaruje udvostručivanjem samoglasnika, a u njemačkom jeziku to nije česta pojava, u tom području dolazi do prilagodbe. U ovom slučaju se u njemačkoj riječi samoglasnik *o* ne zapisuje dvostruko, ali na samom kraju riječi nakon suglasnika *s* koji slijedi samoglasniku *o* dodaje samoglasnik *e* te se na taj način tvori duži izgovor samoglasnika *o*. I u ovom slučaju se imenica zapisuje velikim slovom te je i to promjena koja se neprestano javlja.

NL *matroos* - [matros]

DE *Matrose* - [ma'tro:zə]

Obzirom da se na kraju njemačke riječi dodao samoglasnik *e* dolazi i do razlike u izgovoru prema tome što njemačka riječ ima taj samoglasnik na kraju, ali ostatak riječi se izgovara gotovo identično kao što se izvorna riječ izgovara na nizozemskom. Njemačka je riječ

muškog roda te stoga uz sebe ima član za muški rod *der* dok je nizozemska riječ muškog i ženskog roda te se javlja uz član *de*.

NL: *De matroos miste het vertrek van de boot.*

DE: *Der Matrose verpasste die Abfahrt des Bootes.*

Riječi u njemačkom i nizozemskom mogu unutar rečenice zauzeti iste pozicije, ali se pritom u njemačkom prema deklinaciji člana i nastavku koji se veže uz imenicu može zaključiti o kojem je padežu riječ. U primjerima su riječi zauzele ulogu subjekta pa se nalaze u nominativu te se takve razlike ne mogu uočiti. Jednako tako se samim time što riječi zauzimaju ulogu subjekta u rečenici nalaze tik uz glagol koji zauzima ulogu predikata.

29. *meisje* (NL) – *Meisje* (DE)

Uspoređujući kako su ove dvije riječi zapisane može se samo uočiti promjena koja se do sada uvijek javlja kod imenica, a to je da se u njemačkom jeziku pišu velikim početnim slovom.

NL *meisje* - [meɪʃə]

DE *Meisje* - [meɪʃə]

Jednako tako se ni izgovor riječi ne razlikuje. Promjena koja je zanimljiva za promatrati jest promjena u značenju. Naime, nizozemska riječ *meisje* znači 'djevojka', dok se prilikom preuzimanja i prilagodbe u njemački jezik značenje suzilo te stoga u njemačkom jeziku riječ znači 'djevojka iz Nizozemske'. U oba jezika riječ je srednjeg roda te se stoga u nizozemskom pojavljuje uz član *het*, a u njemačkom uz član *das*.

NL: *Het meisje draagt een prachtige jurk.*

DL: *Das Meisje trägt ein wunderschönes Kleid.*

Riječ je o imenicama koje u oba jezika mogu zauzeti iste pozicije, a u njemačkom jeziku se član s imenicom slaže u rodu, broju i padežu te se na osnovu dekliniranog člana i/ili nastavka na imenicu može zaključiti o kojem je padežu riječ. U gore navedenom primjeru riječi su u obje rečenice zauzele položaj subjekta pa se nalaze u nominativu te se samim time nije dogodila nikakva promjena člana povezana s padežom u kojem se riječ nalazi, a riječi se nalaze s lijeve strane glagola koji u rečenici igra ulogu predikata.

30. *mops* (NL) – *Mops* (DE)

Osim toga što se imenica u njemačkom jeziku piše velikim početnim slovom u zapisu riječi u njemačkom i nizozemskom jeziku nema razlike.

NL *mops* - [mɒps]

DE *Mops* - ['mɒps]

Jednako tako može se zaključiti kako se ni izgovor riječi ne razlikuje. Riječ *i* u njemačkom i u nizozemskom označava pasminu te se iz toga može zaključiti da se ni značenje riječi nije promijenilo. U nizozemskom je riječ *mops* muškog roda te se uz nju veže član *de* koji označava muški rod, a i u njemačkom jeziku je riječ *Mops* muškog roda i označava se članom *der*. Informacije o značenju riječi i rodu riječi nisu bile dostupne u besplatnom rječniku *Van Dale* pa sam ih preuzela iz knjige *Klein uitleenwoordenboek* autorice Nicoline van der Sijs te internetske stranice www.etymologiebank.nl.

NL: *De mops is een hondenras.*

DE: *Der Mops ist eine Hunderasse.*

Obzirom da se radi o imenici u oba jezika riječi mogu zauzeti iste pozicije u rečenici, a razlika je u tome što se u njemačkoj rečenici i članovi dekliniraju te ovisno o padežu riječi mogu dobiti odgovarajući nastavak što u primjeru nije toliko očito budući da je riječ o nominativu. Riječi su zauzele položaj s lijeve strane glagola koji je u ulozi predikata jer su riječi u primjerima u ulozi subjekta.

31. net (NL) – nett (DE)

Kako bi se ostvario isti izgovor u njemačkom i nizozemskom jeziku posuđenica je u njemačkom jeziku dobila još jedan suglasnik *t* na kraju riječi te se time skratio izgovor samoglasnika *e*. Osim te promjene u zapisu ne uočavam nijednu drugu promjenu.

NL *net* - [net]

DE *nett* - [net]

Promatranjem fonetskog zapisa riječi može se uočiti kako nema razlike u izgovoru njemačke i nizozemske riječi. U oba jezika riječ ima nekoliko značenja koja se razlikuju i koja sličje, ali su značenja u ovom kontekstu u njemačkom i u nizozemskom jeziku vrlo slična te se riječ povezuje sa značenjem 'uljudan, ljubazan'.

NL: *Jonas is onbeleefd, maar Peter is heel net.*

DE: *Jonas ist unhöflich, aber Peter ist sehr nett.*

U oba slučaja riječ je o pridjevu te se riječi nalaze u istoj poziciji i u ovom slučaju se pojavljuju zajedno s glagolom kao dio predikata.

32. niet (NL) – Niete (DE)

Posuđenica je u njemačkom jeziku dobila nastavak –e zbog čega se njen grafijski zapis razlikuje od nizozemskog. Uz to je riječ o imenici koje se u njemačkom jeziku pišu velikim početnim slovom.

NL *niet* - [nit]

DE *Niete* - ['ni:tə]

Obzirom da je njemačkoj riječi nadodan nastavak –e izgovor će se malo razlikovati. Ostatak riječi jednako se izgovara te se u oba jezik zadržao dugi izgovor kombinacije *ie* što zvuči kao dugo [i]. Osim toga se zadržalo i značenje jer riječ u oba jezika znači 'srećka koja ne dobiva', ali je s vremenom u njemačkom dobilo i druga pogrdna značenja odnosno negativne konotacije. U nizozemskom je riječ muškog roda i uz sebe veže član *de*, a u njemačkom jeziku riječ je ženskog roda te uz sebe veže član *die*.

NL *De kans op een niet in de loterij is 90%*

DE *Die Chance für eine Niete in der Lotterie ist 90%.*

U oba primjera riječ se pojavljuje uz neodređeni član te zauzimaju isti položaj u rečenici. U njemačkom se član uz imenicu mijenja ovisno o padežu, a imenica ovisno o padežu može dobiti odgovarajući nastavak. Posuđenica se u primjeru javlja u akuzativu te zauzima položaj objekta, ali se oblik ženskog člana u akuzativu ne razlikuje od oblika ženskog člana u nominativu pa se za promjena ni ne primjećuje.

33. polder (NL) – Polder (DE)

Ponovno je riječ o posuđenoj imenici te se stoga u njemačkom jeziku ona zapisuje velikim početnim slovom, a osim toga u zapisu nema drugih promjena.

NL *polder* - [pɔldər]

DE *Polder* - ['pɔldə]

Riječ se izgovorom ne razlikuje značajno od izvorne nizozemske riječi. Jedina promjena je u specifičnom načinu izgovora kombinacije *er* na kraju riječi u njemačkom jeziku zbog kojeg izgovor riječi zvuči malo drugačije. Dok se značenje nije promijenilo te u oba jezika znači 'polder', dogodila se promjena u članu. Naime, preuzimanjem nizozemske riječi u njemački jezik ona ostaje muškog roda, ali zamjenjuje svoj nizozemski član *de* za njemački član *der*.

NL *De provincie Flevoland is een polder.*

DE *Die Provinz Flevoland ist ein Polder.*

Iz primjera se može vidjeti da se i u njemačkom i u nizozemskom riječ može pojaviti i uz neodređeni član koji odgovara rodu riječi. U njemačkim rečenicama član koji dolazi uz imenicu s njom se slaže u rodu, broju i padežu te stoga ovisno o padežu zaprima drugačiji oblik, a u pojedinim slučajevima i riječ može dobiti nastavak koji označava padež. No, u ovim primjerima se riječi nalaze u nominativu kao dio predikata pa se ta značajka ne može uočiti, ali su zato rečenice sintaktički sličnije.

34.rollator (NL) – Rollator (DE)

Jedina promjena u zapisu riječi jest promjena velikog početnog slova u njemačkom jeziku koju se može primijetiti kod svih posuđenih imenica.

NL rollator - [rɔlatɔr]

DE Rollator - [rɔlatɔr]

Izgovor riječi se ne razlikuje kao što se ni značenje ne razlikuje te u oba jezika znači 'pomagalo za hodanje s kotačima'. Promjena koja je za očekivati jest da u njemačkom jeziku riječ dobiva njemački član *der* koji označava muški rod te se time zamjenjuje nizozemski član *de*.

NL: *De oude man heeft een rollator nodig.*

DE: *Der alte Mann benötigt einen Rollator.*

U oba jezika imenica zauzima isti položaj u rečenici odnosno ulogu objekta u akuzativu, ali se pritom u njemačkoj rečenici može uočiti da se neodređeni član koji se veže uz imenicu deklinirao te se na osnovu njega može zaključiti o kojem padežu je riječ.

35.schellak (NL) – Schellack (DE)

Promatrajući grafijski zapis riječi može se, osim uobičajene promjene zapisa imenice velikim početnim slovom u njemačkom jeziku, uočiti još jedna promjena. Naime, u nizozemskoj riječi se na kraju pojavljuje suglasnik *k* te se samoglasnik *a* koji njemu prethodi izgovara kratko. U njemačkoj riječi bi se takvim zapisom samoglasnik *a* čitao dugo te se dogodila promjena dodavanja suglasnika *c* ispred suglasnika *k* kako bi se zadržao način izgovora samoglasnika *a*.

NL *schellak* - [ʃɛlak]

DE *Schellack* - ['ʃɛlak]

U njemačkom i nizozemskom riječ označava 'šelak' odnosno tvrdnu smolu koja se koristi za lakiranje namještaja. Pritom sam u potrazi za značenjem riječi na nizozemski uočila da besplatna verzija online rječnika *Van Dale* ne nudi sva rješenja te ne sadrži sve riječi, a *schellak* je jedna od njih. U *Klein uitleenwoordenboek* od *Nicoline van der Sijs* nalazi se kratak opis riječi te sam na osnovu toga zaključila kako riječi u oba jezika imaju isto značenje, a na internetskoj stranici www.woordenlijst.org pronašla sam informacije o rodu i članu riječi. Riječ se u nizozemskom javlja uz član *de* koji označava muški rod i član *het* koji označava srednji rod, a u njemačkom se javlja isključivo uz muški rod i član *der*.

NL: Hij gebruikte *schellak* om het hout te beschermen.

DE: Er benutzte *Schellack* um das Holz zu schützen.

Posuđenica i izvorna riječ u oba primjera igraju ulogu objekta te sa nalaze na istom mjestu u rečenici, a javljaju se bez članova. Budući da se riječi ne javljaju s članovima ne može se ni uočiti o kojem padežu je riječ, jer nema člana koji nosi oznaku padeža u rečenici.

36. *stokvis* (NL) – *Stockfisch* (DE)

U zapisu se može uočiti promjena koja se pojavljivala i u drugim primjerima. Naime, u njemačkom jeziku se ispred suglasnika *k* dodao suglasnik *c* kako bi se tvorio kratak izgovor samoglasnika *o*. Jednako tako se na osnovu zapisa može zaključiti kako se riječ prvo preuzela govorom budući da se zapis bazira na govoru. Nizozemski suglasnik *v* izgovara se kao [f] te je stoga u zapisu njemačke riječi zapisan suglasnikom *f*. Nadalje nizozemska riječ za ribu *vis* u njemačkom postoji kao riječ *Fisch* s istim značenjem te je moguće da se dogodila ili zamjena čitave riječi ili prilagodba zapisa kako bi izgovorom bilo najbližije originalu.

NL *stokvis* - [stɔkfɪs]

DE *Stockfisch* - [ʃtɔkfɪʃ]

U njemačkom jeziku riječ dolazi uz član *der* koji označava muški rod te je u nizozemskom jeziku riječ također muškog roda i veže se uz član *de*. U oba jezika riječ nosi značenje 'bakalara koji je sušen na štapu'.

NL: *Ik eet graag vis, maar stokvis vind ik niet lekker.*

DE: *Ich liebe es Fisch zu essen, aber Stockfisch finde ich nicht schmackhaft.*

Riječi u primjerima zauzimaju istu ulogu objekta te se javljaju bez članova pa se na ovim primjerima ne uočava velika razlika između posuđenice i izvorne riječi. Razlika bi se mogla uočiti kada bi se riječi javljale u rečenicama s određenim ili neodređenim članom jer bi se u njemačkoj rečenici član deklinirao i ovisno o padežu dobio nastavak, a nizozemski član ne bi.

37. wafel (NL) – Waffel (DE)

Razlika koju uočavam u grafijskom zapisu dogodila se radi izgovora. U svrhu toga da se samoglasnik *a* izgovara kratko u njemačkom se jeziku nadodao još jedan suglasnik *f* nakon samoglasnika *a*. Zbog te promjene i velikog početnog slova se grafijski zapis posuđenice malo razlikuje od zapisa izvorne riječi. Jednako tako se dogodila promjena na kraju riječi gdje u njemačkoj riječi zbog pozicije samoglasnika *e* dolazi do toga da se samoglasnik *e* gotovo ne izgovara, dok se u nizozemskom on izgovara pa se i izgovor malo razlikuje.

NL *wafel* - [wafəl]

DE *Waffel* - ['vaf]

Posuđenica i izvorna nizozemska riječ nose isto značenje, a to je 'vaf'. Imenica u nizozemskom stoji s članom *de* te je muškog i ženskog roda. U njemačkom jeziku je posuđenica ženskog roda te se pojavljuje s članom *die*.

NL: *De wafel, die iedereen kent, is de stroopwafel.*

DE: *Die Waffel, die jeder kennt, ist die Stroopwafel.*

U oba jezika riječ je o imenici koja se u primjeru koristi u nominativu odnosno ostvaruje ulogu subjekta. Što se tiče položaja u rečenici budući da se u primjeru riječ pojavljuje u ulozi subjekta javlja se u nominativu te se nalazi na početku rečenice uz glagol koji vrši ulogu predikata. U njemačkom se član riječi s njom slaže u rodu, broju i padežu te ukoliko se mijenja

padež se padež može iščitati iz dekliniranog člana i/ili nastavka imenice, ali budući da je u primjeru riječ o nominativu nije se dogodila nikakva promjena.

Zaključak

U ovom radu analizirala sam tek nekoliko nizozemskih posuđenica koje su prema Van der Sijs kontaktom govornika njemačkog i nizozemskog jezika te direktnim jezičnim posuđivanjem dospjele u njemački jezik, a u njemačkom vokabularu krije ih se još mnogo. Tek daljnjim istraživanjem svih posuđenica te načina na koji su se prilagodile u njemački jezik mogao bi se prikazati stvaran utjecaj nizozemskog jezika na njemački vokabular, ali i na ovom malom uzorku može se primijetiti da je nizozemski jezik zasigurno ostavio traga na vokabularu njemačkog jezika. Najbolji primjer za to je posuđenica koja se u potpunosti prilagodila i zauzela nezamjenjiv položaj u njemačkom jeziku, a to je riječ *Schokolade* koja dolazi od nizozemske riječi *chocolade* te znači 'čokolada'. Na njenom primjeru može se primijetiti kako se prilikom preuzimanja riječi zapis prilagođavao izvornom izgovoru riječi, a to je pojava koju sam kroz fonološku analizu uočila kod velike količine analiziranih posuđenica prilikom usporedbe fonetskog i grafijskog zapisa izvornih nizozemskih riječi i posuđenica. Još jedna pojava koja se kroz analizu javlja kod gotovo svih analiziranih posuđenica je promjena člana. Budući da su gotovo sve posuđenice imenice najčešće je dolazilo do promjene člana imenice jer njemački jezik poznaje tri različita određena člana *der*, *die* i *das* za tri roda, a nizozemski za tri roda poznaje dva određena člana *de* i *het*. Pojedine posuđenice su osim promjene člana doživjele i promjenu roda što je bila zanimljivo promatrati s morfološkog i sintaktičkog aspekta kroz primjere rečenica koje su pružile uvid u sličnosti njemačke i nizozemske sintakse. Uspoređujući značenja riječi prema informacijama koje se nalaze u besplatnom online dostupnom nizozemskom rječniku *Van Dale* i njemačkom online rječniku *Duden* može se zaključiti da je velika količina posuđenih riječi zadržala izvorno nizozemsko značenje, a ukoliko se značenje promijenilo riječ je o proširenju ili suženju izvornog značenja. Pojedine posuđenice se u njemačkom jeziku koriste u specifičnim kontekstima, ali se u njemačkom vokabularu kriju i nizozemske posuđenice koje su neizostavan dio svakodnevnog vokabulara. No, neovisno o tome koriste li se posuđenice svakodnevno ili samo u specifičnom kontekstu jasno se može zaključiti da je nizozemski jezik igrao neizostavnu ulogu u obogaćivanju vokabulara njemačkog jezika te da se na njemački jezik može i treba gledati kroz perspektivu nizozemskog jezika.

Tablica 1: Popis analiziranih riječi

RIJEČ NA NIZOZEMSKOM	ZNAČENJE NA NIZOZEMSKOM	PRIJEVOD NIZOZEMSKOG ZNAČENJA	RIJEČ NA NJEMAČKOM	ZNAČENJE NA NJEMAČKOM	PRIJEVOD NJEMAČKOG ZNAČENJA
1. achteruit	naar achteren	prema natrag	achteraus	(Seemannssprache) nach hinten	(mornarski jezik) prema natrag
2. atlas (de, m ³)	boek met landkaarten	knjiga zemljopisnih karata	Atlas (der, m)	Sammlung geografischer Karten in Buchform	knjiga zemljopisnih karata
3. baas (de, m)	hogergeplaatste, chef, directeur	nadređeni, šef, direktor	Baas (der, m)	(Seemannssprache) Herr, Meister	(mornarski jezik) gospodar, vladar
4. bakboord (het, o)	(scheepvaart) linkerzijde van een vaartuig	(pomorstvo) lijeva strana broda	Backbord (das, n; der, m)	(Seewesen, Flugwesen) linke Seite des Schiffes oder linke Seite eines Luftfahrzeugs	(pomorstvo, zrakoplovstvo) lijeva strana broda ili aviona
5. boeg (de, m)	(scheepvaart) vorste gebogen gedeelten van een schip aan weerszijden van de voorsteven	(pomorstvo) prednji zakrivljeni dijelovi broda s obiju strana prednjeg dijela broda	Bug (der, m)	vorderster Teil eines Schiffes, Flugzeugs, seltener auch eines Autos	prednji dio broda, aviona, rjeđe automobila
6. boegspriet (de, m)	over de vorsteven liggend, uitstekend rondhout	okruglo drvo koje se proteže iznad pramca; kosnik	Bugspriet (das,n; der,m)	(Seemannssprache) über den Bug hinausragende Segelstange	(mornarski jezik) stup jedra koji se proteže iznad pramca; kosnik

³ Oznake za rod u nizozemskom su *m* (muški rod), *v* (ženski rod), *o* (srednji rod), a u njemačkom se koristi *m* (muški rod), *f* (ženski rod), *n* (srednji rod).

7. bokking (de, m)	gerookte haring	dimljena haringa	Bückling (der, m)	geräucherter Hering	dimljena haringa
8. boot (de, m/v)	(klein, open) vaartuig	(malo, otvoreno) plovilo; brod	Boot (das, n)	kleines, meist offenes Wasserfahrzeug	malo, često otvoreno plovilo; brod
9. brandewijn (de, m)	drinkbare alcoholische vloeistof, door destillatie verkregen	pitka, alkoholna tekućina dobivena destilacijom; vinjak	Branntwein (der, m)	alkoholreiches Getränk, das durch Destillation gegorener Flüssigkeiten gewonnen wird	alkoholno piće dobiveno destilacijom fermentiranih tekućina; vinjak
10. chocolade (de, m)	a) met cacaopoeder bereide drank b) gestold mengsel van cacao, suiker, vanille	a) piće pripravljeno s kakaom u prahu; čokoladni napitak b) zgrušana smjesa kakaa, šećera, vanilije; čokolada	Schokolade (die, f)	a) mit Zucker, Milch[pulver], Kakaobutter u. a. gemischte Kakaomasse, die meist zu Tafeln geformt oder in Figuren gegossen ist b) Getränk aus geschmolzener, in Milch aufgekochter Schokolade oder aus in heißer Milch oder heißem Wasser gelöstem Schokoladenpulver	a) smjesa kakaa pomiješana sa šećerom, mlijekom (u prahu), kakao maslacem i dr. koja se često oblikuje u kockice ili lijeva u druge oblike; čokolada b) piće od topljene čokolade kuhane u mlijeku ili od čokolade u prahu otopljene u vrućem mlijeku ili vrućoj vodi; čokoladni napitak
11. duiker (de, v/m; m)	a) iem. die (beroepshalve) onder water duikt b) (bouwkunde) waterdoorgang onder wegen	a) netko tko (poslovno) roni b) (građevinarstvo) vodovodna cijev ispod puteva	Düker (der, m)	a) Rohrleitung für einen Wasserlauf, der unter einem Verkehrsweg (z. B. einer Straße) hindurchgeleitet wird b) Tauchente	a) vodovodna cijev koja prolazi ispod prometnice (npr. ceste) b) vrsta patke koja roni

12. duin (de, v/m; het, o)	zandheuvel	pješčano brdo	Düne (die, f)	durch den Wind aufgeschütteter Sandhügel oder –wall	pješčano brdo ili zid nastalo od vjetra
13. edammer (de, m)	kaas uit Edam	sir iz Edama	Edamer (der, m)	hell- bis goldgelber, fester Schnittkäse mit Rinde aus rotem Paraffin	svijetli do zlatnožuti, čvrsti polutvrđi sir s crvenom parafinskom korom, edamac
14. fluit (de, m/v)	a) lang, cilindervormig blaasinstrument b) smal, hoog glas voor bier of champagne	a) dug, valjkast puhački instrument b) uska, visoka čaša za pivo ili šampanjac	Flöte (die, f)	a) rohrförmiges Blasinstrument aus Holz oder Metall, dessen Tonlöcher mit Klappen oder den Fingern geschlossen werden b) hohes, schlankes [Sekt]glas	a) valjkasti puhački instrument od drva ili metala čije se rupe za proizvodnju tona zatvaraju klapama ili prstima b) uska, visoka čaša za šampanjac
15. gouda (de, m) ⁴	* ⁵ kaas uit Gouda	sir iz Gaude	Gouda (der, m)	[niederländischer] hell- bis goldgelber Schnittkäse mit runden bis ovalen Löchern und von mildem bis pikantem Geschmack entsprechend der Reifezeit	(nizozemski) svijetlo do zlatnožuti polutvrđi sir s okruglim do ovalnim rupama i blagog do pikantnog okusa koji ovisi o vremenu zrenja, gouda/gauda
16. gros (het, o)	twalf dozijn	12 tuceta, veliki tucet	Gros (das, n)	12 Dutzend	12 tuceta, veliki tucet
17. ijsberg (de, m)	hoog, drijvend ijsgevaarte	visoka, plutajuća ledena masa	Eisberg (der, m)	von einem Gletscher abgebrochene, im Meer	ledena masa koja se odlomila od ledenjaka i

⁴ U besplatnom rječniku *Van Dale* ne postoji natuknica o riječi *gouda* stoga informacije o članu i rodu dolaze iz www.woordenlijst.org. (17.2.2021.)

⁵ U odnosu na ostale opise nizozemskih riječi koji dolaze iz besplatnog rječnika *Van Dale*, opis za pojam *gouda* dolazi sa stranice www.encyclo.nl. (17.2.2021.)

				schwimmende Eismasse mit aus dem Wasser herausragender Spitze	pluta u moru s vrhom koji viri iz vode
18. jacht (het, o)	snel plezier- of zeilvaartuig	brzo plovilo za jedrenje ili rekreaciju	Jacht (die, f)	schnelles [Segel]schiff für Sport, Erholung, Kreuzfahrten u. Ä.	brzi brod [za jedrenje] za sport, rekreaciju, krstarenja i sl.
19. juweel (het, o)	bewerkte kostbare steen	obrađen dragocjeni kamen; dragulj	Juwel (das,n; der, m)	wertvoller Schmuckstein	dragocjeni dragi kamen; dragulj
20. juwelier (de, m/v)	handelaar in edelstenen, edelmetalen en uurwerken	trgovac dragim kamenjem, plemenitim metalima i satovima	Juwelier (der, m)	jemand, der [als ausgebildeter Goldschmied, Uhrmacher o. Ä.] mit Schmuckwaren u. Ä. Handelt	netko tko [kao školovani zlatar, urar ili sl.] trguje nakitom
21. korfbal (het, o)	balspel waarbij de bal door een korf zonder bodem moet worden gegooid	igra s loptom gdje se lopta mora ubaciti kroz koš bez dna	Korbball (der, m)	zwischen zwei Mannschaften ausgetragenes Ballspiel, bei dem der Ball nach bestimmten Regeln in den gegnerischen Korb geworfen werden muss	igra s loptom između dvije momčadi u kojoj se lopta mora baciti u protivnički koš prema određenim pravilima
22. kraan (de, m/v)	hijswerktuig voor zware lasten	dizalica za teške terete	Kran (der, m)	Vorrichtung, die aus einer einem Gerüst ähnlichen, fahrbaren Konstruktion mit Führerhaus [und einem (beweglichen) Ausleger] besteht, die zum Versetzen oder	uređaj koji se sastoji od pokretne konstrukcije nalik na skelu s vozačkom kabinom [i (pomičnom) dizalicom] koja se koristi za pomicanje ili podizanje

				Heben von Lasten oder sperrigen Gegenständen benutzt wird	tereta ili glomaznih predmeta; dizalica
23. limburgser (de, m) ⁶	* ⁷ Limburgse kaas	limburški sir	Limburger (der, m)	stark riechender, pikanter Weichkäse mit etwas schmieriger, rötlich gelber Oberfläche	pikantni mekani sir jakog mirisa i blago sluzave, crvenkasto žute površine, limburški sir
24. loterij (de, v)	gelegenheid om mee te dingen naar prijzen, waarbij de winnaars door het lot worden aangewezen	prilika za nadmetanje za nagrade, a pobjednici se određuju žrijebom; lutrija	Lotterie (die, f)	Auslosung von Gewinnen, an der jemand durch Kauf eines Loses teilnimmt	izvlačenje nagrada, u kojem netko može sudjelovati kupnjom karte; lutrija
25. luik (het, o)	(houten) schot waarmee een opening kan worden gesloten	(drvena) pregrada kojom se otvor može zatvoriti; grotlo broda	Luke (die, f)	verschießbare, als Ein- und Ausstieg u. a. dienende Öffnung besonders bei Schiffen	otvor (posebice kod brodova) koji se može zatvoriti i služi kao ulaz i izlaz; grotlo broda
26. maalstroom (de, m)	draaiende stroom in het water; = draaikolk	rotirajući mlaz u vodi; = vrtlog	Mahlstrom (der, m)	Strudel	vrtlog
27. maatjesharing (de, m)	jonge haring	mlada haringa	Matjeshering (der, m)	gesalzener junger Hering	slana mlada haringa
28. matroos (de, m/v)	zeevarende van de laagste rang	pomorac najnižeg ranga; mornar	Matrose (der, m)	niedrigster Mannschaftsdienstgrad bei der Marine	najniži čin u mornarici: mornar

⁶ Informacije o rodu i članu riječi *limburger* dolaze iz knjige *Nederlandse woorden wereldwijd* (2010.) autorice *Nicoline van der Sijs*.

⁷ Opis ovog pojma dolazi iz knjige *Klein uitleenwoordenboek* (2006.) autorice *Nicoline van der Sijs*.

29. meisje (het, o)	kind van het vrouwelijk geslacht	dijete ženskog spola; djevojka	Meisje (das. n)	holländisches Mädchen	djevojka iz Nizozemske
30. mops (de, m) ⁸	* ⁹ hondensoort	vrsta psa	Mops (der, m)	kleiner, kurzhaariger Hund mit gedrungenem Körper und rundlichem Kopf mit kurzen Hängeohren	mali, kratkodlaki pas zdepastog tijela i zaobljene glave s kratkim visećim ušima
31. net	beschaafd, wellevend	civiliziran, uljudan	Nett	freundlich und liebenswert, im Wesen angenehm	ljubazan, drag, ugodne naravi
32. niet (de, m)	geen prijs in een loterij	gubitak u lutriji	Niete (die, f)	Los, das keinen Gewinn bringt	gubitak u lutriji
33. polder (de, m)	stuk land tussen dijken op een plaats waar vroeger water was	komad zemlje između nasipa na mjestu gdje je nekad bila voda	Polder (der, m)	Koog, bzw. dem Meer abgewonnenes, eingedeichtes Land	zemlja odvojena od mora nasipima; polder
34. rollator (de, m)	rek op wielen met handvatten en een handrem als hulpmiddel bij het lopen, m.n. door ouderen gebruikt	stalak na kotačima s ručkama i ručnom kočnicom kao pomoć u hodu, posebno za starije osobe; pomagalo za hodanje s kotačima	Rollator (der, m)	(als Gehhilfe verwendete) mit Rollen bzw. Rädern versehene Vorrichtung, mit der man sich, darauf gestützt, vorwärtsbewegen kann	uređaj (koristi se kao pomoćno sredstvo za hodanje) s valjcima ili kotačima kojima se čovjek može kretati naprijed dok se na njega oslanja; pomagalo za hodanje s kotačima

⁸ Informacije o rodu i članu ove riječi pronađene su na internetskoj stranici www.etymologiebank.nl. (17.2.2021.)

⁹ Opis ovog pojma dolazi iz knjige *Klein uitleenwoordenboek* (2006.) autorice *Nicoline van der Sijs*.

35. schellak (de, het; m, o) ¹⁰	* ¹¹ een oorspronkelijk organische hars, een bestanddeel van onder andere vernis, coating en politoer	izvorno organska smola koja je između ostalog sastavni dio lakova, premaza i sredstva za poliranje; šelak	Schellack (der, m)	von Schildläusen abgesondertes Harz, das u. a. zur Herstellung von Lacken verwendet wird; Gummilack	smola koju luče insekti koja se između ostalog koristi u proizvodnji lakova; gumeni lak, šelak
36. stokvis (de, m)	aan een stok hard gedroogde kabeljauw	tvrdi osušeni bakalar na štapi	Stockfisch (der, m)	im Freien auf Holzgestellen getrockneter Dorsch o. Ä.	sušeni bakalar ili sl. na drvenim rešetkama na otvorenom
37. wafel (de, m/v)	baksel uit een wafelijzer	pečeno tijesto iz uređaja za pravljenje vafla	Waffel (die, f)	süßes, flaches Gebäck, das auf beiden Seiten mit einem wabenförmigen Muster versehen ist	slatki, ravni keksi s obrascima saća sa obje strane

¹⁰ U besplatno dostupnom online rječniku *Van Dale* informacije o riječi *schellak* ne postoje stoga su informacije o rodu i članu riječi preuzete s internetske stranice www.woordenlijst.org. (17.2.2021.)

¹¹ Opis ovog pojma dolazi iz knjige *Klein uitleenwoordenboek* (2006.) autorice *Nicoline van der Sijs*.

Izvori

- Bloomfield, Leonard (1951): *Language*; Henry Holt and Company, New York
- Booij, Geert (1998) - *Morfologie: de woordstructuur van het Nederlands, tweede, herziene en uitgebreide druk* / Geert Booij en Ariane van Santen; University Press, Amsterdam
- Bunting, Karl-Dieter (1971): *Einführung in die Linguistik: Grundbegriffe, Methoden, Analysetechniken, Phonetik und Phonologie, Syntax, Semantik : zahlreiche Beispiele aus der deutschen Sprache*; Athenäum Verlag, Frankfurt (M)
- Dabo-Denegri, Ljuba (1998): Jezično posuđivanje: tipologija leksičkih posuđenica (anglicizmi u francuskom jeziku), Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje Sveučilišta u Splitu (<https://hrcak.srce.hr/173521>) (17.2.2021.)
- *De Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse Letteren* (<https://www.dbnl.org/>) (17.2.2021.)
- *Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache* (<https://www.dwds.de/>) (17.2.2021.)
- *Duden Online Wörterbuch* (<https://www.duden.de/>) (17.2.2021.)
- *Etymologiebank* www.etymologiebank.nl (17.2.2021.)
- Filipović, Rudolf (1986): *Teorija jezika u kontaktu: uvod u lingvistiku jezičnih dodira*; Školska knjiga, Zagreb
- Haspelmath, Martin; Tadmor, Uri (2009): *Loanwords in the world's languages: a comparative handbook*, De Gruyter Mouton, Berlin
- Hrvatska enciklopedija (<https://www.enciklopedija.hr/>) (17.2.2021.)
- Hrvatski jezični portal (<http://hjp.znanje.hr/>) (17.2.2021.)
- Hüning, Matthias (2001): *Niederländisch und Deutsch im Kontrast - Über die Möglichkeiten von Sprachvergleich und historischer Perspektive für die niederlandistische Sprachwissenschaft*; Freie Universität Berlin, Institut für Deutsche und Niederländische Philologie (http://130.133.129.9/static/mh/Oratie_2001.pdf) (17.2.2021.)
- Hüning, Matthias (2012): *Wortbildung im niederländisch-deutschen Sprachvergleich. - Deutsch im Sprachvergleich; Grammatische Kontraste und Konvergenzen*; De Gruyter, (https://www.researchgate.net/publication/291338764_Wortbildung_im_niederlandisch-deutschen_Sprachvergleich) (17.2.2021.)

- Kooij, Jan (2003) - *Fonologie: uitnodiging tot de klankleer van het Nederlands* / Jan Kooij; Marc van Oostendorp; University Press, Amsterdam
- Meijboom, Marjan; de Bakker, Ineke; Norbart, Adriaan; Smits, Carl; Vink, Sylvia (2009) - *Nederlands in hoofdlijnen: praktische grammatica voor anderstaligen: theorieboek*; Walters-Noordhoff, Groningen
- Meinhold, Gottfried (1982): *Phonologie der deutschen Gegenwartssprache*; VEB Bibliographisches Institut Leipzig, Leipzig
- Muster-Čenčur, Ana-Marija (1999): *Morphologie der deutschen Gegenwartssprache, Filozofska fakulteta*, Ljubljana
- *Nederlandse encyclopedie* www.encyclo.nl (17.2.2021.)
- Neumann, Bernd (1986): *Einführung in die Wortbildungslehre des Deutschen*; Max Niemeyer, Tübingen
- PONS *Online-Wörterbuch* (<https://de.pons.com/>) (17.2.2021.)
- Riehl, Claudia Maria (2009): *Sprachkontaktforschung: eine Einführung*; Gunter Narr Verlag, Tübingen
- Samardžija, Marko (1995): *Leksikologija s poviješću hrvatskoga jezika: udžbenik za 4. razred gimnazije*; Školska knjiga, Zagreb
- Sapir, Edward (1972): *Die Sprache: eine Einführung in das Wesen der Sprache*; Max Hueber Verlag, München
- Schendels, E. (1982): *Deutsche Grammatik: Morphologie, Syntax, Text*; Vyssaja Skola, Moskau
- Schippan, Thea (1992): *Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache*; Max Niemeyer Verlag, Tübingen
- Sijs van der, Nicoline (1996): *Leenwoordenboek. De invloed van andere talen op het Nederlands*, Sdu Uitgevers, Den Haag (https://www.dbnl.org/tekst/sijs002leen01_01/) (17.2.2021.)
- Sijs van der, Nicoline (2005): *Van Dale Groot Leenwoordenboek. De invloed van andere talen op het Nederlands* (https://pure.knaw.nl/ws/portalfiles/portal/467078/2005_Sijs%2C_Nicoline_van_der_Groot_leenwoordenboek.pdf) (17.2.2021.)
- Sijs van der, Nicoline (2006): *Klein uitleenwoordenboek*; Sdu Uitgevers, Den Haag (https://www.dbnl.org/tekst/sijs002klei01_01/index.php) (17.2.2021.)

- Sijs van der, Nicoline (2010): *Nederlandse woorden wereldwijd*; SDU Uitgevers, Den Haag (https://pure.knaw.nl/ws/portalfiles/portal/458170/Nww_compleet_archief.pdf) (17.2.2021.)
- Štebih, Barbara (2008): Morfološka adaptacija posuđenica, iz *Suvremena Lingvistika* vol.66,br.2,Zagreb (https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=48385) (17.2.2021.)
- *Van Dale Onlinewoordenboek* (<https://www.vandale.nl/>) (17.2.2021.)
- Weinreich, Uriel (1968): *Languages in contact: findings and problems*, Mouton, Paris
- *Woordenlijst Nederlandse Taal* www.woordenlijst.org (17.2.2021.)